

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ЧЕТВЕРТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №18

Стенограма пленарного засідання

2 грудня 2020 року

Київ 2020

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ЧЕТВЕРТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №18

Стенограма пленарного засідання

2 грудня 2020 року

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ
Засідання вісімнадцяте
(Середа, 2 грудня 2020 року)

| | |
|--|-------|
| Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції народних депутатів України | ...7 |
| Заява депутатської групи «Довіра» | ...17 |
| Внесення змін до: | |
| деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за правопорушення у сфері продажу дітям електронних сигарет і рідин, що використовуються в електронних сигаретах | ...18 |
| деяких законодавчих актів України щодо захисту прав осіб з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які мають інвалідність | ...19 |
| Закону України «Про публічні закупівлі» щодо закупівлі природного газу | ...20 |
| Прийняття в першому читанні за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо опублікування рішень Верховної Ради України» | ...21 |
| Прийняття рішення про направлення на повторне друге читання проекту Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» | ...26 |
| Внесення змін до: | |
| пункту 1 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про концесію» | ...35 |
| Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо забезпечення додержання державних гарантій місцевого самоврядування та захисту його економічних основ | ...35 |

| | |
|--|-------|
| статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі» щодо ефективної реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту | ...36 |
| Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення виконання рішення Конституційного Суду України стосовно оскарження ухвали суду про продовження строку тримання під вартою | ...36 |
| Інформація про створення міжфракційного депутатського об'єднання «Права людини та здоров'я нації» | ...36 |
| Внесення змін до: | |
| Регламенту Верховної Ради України, Закону України «Про статус народного депутата України», Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо підстав відсутності народних депутатів України на пленарних засіданнях Верховної Ради України та на засіданнях комітетів Верховної Ради України | ...37 |
| Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» щодо визначення територіальної підсудності судових справ, підсудних розташованим на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя судам, та підслідності кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово окупованій території | ...37 |
| деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту населення в період карантину, пов'язаного із запобіганням виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19) | ...38 |
| Прийняття в першому читанні за основу проектів законів: | |
| «Про віртуальні активи» | ...39 |
| «Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про пестициди та агрохімікати» щодо ввезення пестицидів на митну територію України» | ...44 |

| | |
|--|-------|
| Прийняття Постанови «Про попередній звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування оприлюднених у засобах масової інформації фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які призвели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України» | ...48 |
| Внесення змін до прикінцевих положень Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» з метою стабілізації ринку | ...50 |
| Прийняття постанов: | |
| «Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів» | ...55 |
| «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про встановлення щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів» | ...55 |
| «Про внесення змін до деяких постанов Верховної Ради України щодо відзначення молодих учених» | ...55 |
| «Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2019 рік» | ...55 |
| «Про присудження у 2020 році Премії Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування» | ...56 |
| «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про Премію Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування» | ...56 |
| «Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо налагодження залізничного сполучення північних районів Луганської області із загальною мережею української залізниці» | ...56 |

Ратифікація Гарантійної угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком (Проект «Програма підвищення надійності підстанцій») ...56

Прийняття проектів законів:

«Про приєднання до Угоди про розвиток мультимодальних перевезень ТРАСЕКА» ...57

«Про приєднання до Протоколу про сталий розвиток сільського господарства та сільської місцевості до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат» ...57

Ратифікація:

Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про фінансове співробітництво (асигнування 2016 року) щодо проекту «Житлові приміщення для внутрішньо переміщених осіб» ...57

поправки до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат щодо нової статті 12bis «Зміна клімату» ...57

Прийняття проекту Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування причин виникнення у 2020 році масштабних пожеж у Луганській області та дій/бездіяльності Луганського обласного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій і Луганської обласної державної адміністрації – Луганської обласної військово-цивільної адміністрації щодо вчасного реагування на виникнення та недопущення виникнення подій надзвичайного характеру» ...58

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ВІСІМНАДЦЯТЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
2 грудня 2020 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Доброго ранку, шановні представники засобів масової інформації! Розпочинаємо нашу роботу.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця та приготуватися до реєстрації. Сподіваюся, всі дісталися своїх робочих місць, і ми зможемо ефективно і швидко опрацювати ті питання, які запланували на сьогодні.

Сергію Володимировичу Власенко, нагадую, що реєстрація відбувається, як завжди, шляхом натискання зеленої кнопки, першої зліва. За останні три тижні нічого не змінилося.

Готові реєструватися? Прошу реєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 259 народних депутатів України. Пленарне засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Шановні колеги, сьогодні у нас є три іменинники: Ігор Петрович Кісільов (*Оплески*), Олексій Олександрович Кузнецов (*Оплески*) та Суто Чолоєвич Мамоян (*Оплески*). Я вас вітаю! Бажаю здоров'я, успіхів, нових досягнень (*Оплески*). Ще раз зі святом!

Шановні колеги, згідно зі статтею 25 Регламенту Верховної Ради України в середу ми маємо 30 хвилин для стислих оголошень, заяв, повідомлень, пропозицій народних депутатів України. Прошу записатися на виступи.

Кунаєв Артем Юрійович.

Пушкаренко Арсеній Михайлович.

ПУШКАРЕНКО А.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (*загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»*). Добрий день, шановні колеги, пане Голово, дорогі українці! Ви знаєте, у нас страшна статистика за останній місяць не лише з коронавірусом, а й із зафіксованими дорожньо-транспортними пригодами на зупинках громадського транспорту, а саме: 6 листопада – у Харкові постраждало п'ятеро людей; 10 листопада – у Кропивницькому маршрутка наїхала на зупинку; 11 листопада – в Одесі постраждало чотири людини і дві дитини; 12 листопада – в Донецькій області водій наїхав на зупинку, в результаті чого загинула жінка; 13 листопада – в Києві, на кільцевій дорозі, водій наїхав на зупинку, в результаті чого дві людини загинули, дві отримали травми. Я хочу сказати, що за останній місяць на зупинках громадського транспорту сталося понад десять

дорожньо-транспортних пригод. Люди гинуть, травмуються, отримують інвалідність. У той час, коли в нас іде війна, вирує коронавірус, громадяни в будь-який момент можуть загинути на зупинці громадського транспорту під час його очікування, щоб дістатися на роботу, до лікарні або ринку. Ситуацію треба виправляти.

Загалом з початку року в дорожньо-транспортних пригодах загинуло понад 3 тисячі людей. І те, що сьогодні відбувається на дорогах України, це сумна статистика. Звичайно, ситуація покращується – дороги стають кращими, вводиться швидкісний контроль і таке інше, але я хотів би сьогодні акцентувати увагу саме на дорожньо-транспортних пригодах, які відбуваються на зупинках громадського транспорту. І я як народний депутат України ініціюю звернення до Кабінету Міністрів України, яке прошу кожного з вас підтримати, про те, щоб все-таки Міністерство інфраструктури внесло до Галузевих будівельних норм України норму щодо обов'язкового будівництва окремих видів споруд – захисні стовпчики – на кожній зупинці. Так, на окремих зупинках вони є, на них припадає удар у разі наїзду автотранспорту на зупинку, і це, як мінімум, зменшує наслідки для громадян. Але це поодинокі приклади. Треба такі стовпчики збудувати на кожній зупинці, щоб вони були захистом для людей.

Тому я ще раз звертаюся до Кабінету Міністрів, зокрема Міністерства інфраструктури, з проханням внести зміни до нормативного акта «галузеві будівельні норми» щодо будівництва окремих видів споруд – захисних стовпчиків, щоб це було обов'язково на всіх транспортних зупинках, а не вибірково.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Любота Дмитро Валерійович.

ЛЮБОТА Д.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом (одномандатний виборчий округ № 177, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олександрю Качурі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Качура Олександр Анатолійович.

КАЧУРА О.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Зараз, я бачу, ніхто не слухає, всі займаються своїми справами. Але я все одно хочу розказати, як пройшов учорашній день. Біля стін Верховної Ради зібралися десятки тисяч підприємців, які протягом останніх місяців усупереч, а не завдяки, допомозі держави існують, створюють робочі місця, нічого не просять у держави, кормлять свої сім'ї, не розраховують на медичну допомогу. Учора ми їм

кинули подачку – відтермінували тотальну фіскалізацію, кешбек і таке інше. Але їх це не влаштовує.

Ви розумієте, що відбувається? Під час пандемії коронавірусу, під час всесвітньої економічної кризи ми як представники народу України робимо все для того, щоб підприємцям стало важче працювати, бо вони, й так, ледве виживаючи, тепер мають наймати бухгалтерів, закупати касові апарати, смартфони, скачувати додатки, платити за це все гроші, які могли витратити на свою сім'ю.

Колеги, я впевнений, підприємці точно не відступлять. Багато народних депутатів у фракції думають, що вчорашнє наше голосування припинить податковий майдан. Ні, він тільки розпочинається, підприємці ще більше обурилися. Вони мітингують не за відтермінування фіскалізації, а за повну її відміну, бо відчувають несправедливість. Питання не у фіскальних апаратах. З самого початку ми взялися за малий бізнес, а мали б зайнятися великим бізнесом, який не платить податки, виводить гроші в офшори. Дуже простий приклад. Компанія «Гедіс Україна», яка програла суд, і вже до бюджету Української держави має сплатити 3 мільярди 400 мільйонів гривень, офіційно заявляє, що не буде цього робити.

Тому я прошу правоохоронні органи, виконавчу службу, Антимонопольний комітет, подивитися на цей олігархат, на великі підприємства. Нехай вони платять податки, а не малий бізнес, на шії якого ми хочемо ще дужче затягнути зашморг, витягнути з них останнє. Прошу підходити до прийняття рішень мудро, приймати такі закони, які відновлюватимуть в Україні справедливість, – правила гри рівні для всіх. Поки що в нас правила гри такі: для великого бізнесу – особливий закон, для малого – фіскальний тиск і тиск держави. Давайте, змінимо цю позицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Батенко Тарас Іванович.
Антон Едуардович Поляков.

ПОЛЯКОВ А.Е., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (одномандатний виборчий округ № 206, Чернігівська область, політична партія «Слуга народу»). Депутатська група «Партія «За майбутнє». Шановні колеги, хто такі ФОП? Це ті люди, які самі для себе створили робочі місця, не покинули нашу країну, найбільше допомагали разом з волонтерами нашим військовим, коли почалася війна на сході, зараз допомагають нашим медикам.

На вчорашні ганебні заяви голови соцкомітету: «знайдіть мені ФОП, який сплачує 8 тисяч гривень податків за рік», хочу відреагувати так: пані голово соцкомітету, знайдіть мені ФОП, який переводить свої кошти в офшори. Такого ФОП не існує. Знайдіть ФОП, який заробив на піраміді ОВДП мільйони, як наш Президент, і забув їх задекларувати. Такого також не існує.

На заяви нашого голови фінкомітету, який ображає 2 мільйони підприємців, називає їх контрабандистами та тіньовиками, хочу також відреагувати

і попросити його назвати ФОП, який дійсно працює в тіні. Знайдіть таких. Усі ФОП витрачають свої кошти у тих містах, селищах, де працюють, створюють робочі місця. Вони навіть збанкрутитися не можуть так, як великі підприємства, бо повністю відповідають своїм майном та майном своєї родини. Тому не треба їх ображати. Я дуже вдячний усім підприємцям, які вчора приїхали до Києва, щоб відстояти права малого бізнесу.

Користуючись нагодою, хочу звернутися до Кабінету Міністрів та провладної фракції щодо введення так званого інтелектуального локдауну. Його вже треба вводити, але місцевий, у тих регіонах, де критична ситуація з пандемією коронавірусу. Треба вивчати ситуацію і на основі висновків вводити локдаун по всій країні. І це треба робити вже зараз, а не гадати на кавовій гущі, коли його вводити, тим самим призводити до того, що тисячі українців можуть загинути вже до нового року.

Ще раз дякую всім підприємцям, які вчора приїхали до Києва. Як казав Тарас Шевченко: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава. І воля святая!».

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гео Багратович Лерос.

ЛЕРОС Г.Б., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Наталії Піпі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Піпа Наталія Романівна.

ПІПА Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Виборчий округ № 115, Львів, фракція «Голос». Добрий день, дорогі українці, шановні народні депутати! Я в цьому залі хочу підняти важливу тему – захист мови, щоб ми змогли раз і назавжди поставити крапку в цьому питанні.

Як ви знаєте, понад чотири місяці тому в нашому славному Конституційному Суді триває розгляд ганебного подання 50 депутатів, чудово знаємо якої фракції. Це ті депутати, які роками намагаються шкодити Україні, українській державності та суверенітету. Зараз вони намагаються довести, що нібито мовний закон порушує права національних меншин та Європейську хартію регіональних мов або мов меншин. Але такої хартії не існує. Її перекладали у 2013 році, за часів президентства Януковича. Переклад неправильний, бо був зроблений з російської, а не з мови оригіналу – англійської чи французької. І це вже не вперше, коли ця хартія стає предметом спекуляції на питанні мови. Мало хто знає, що правильним українським відповідником є «регіональні або міноритарні мови»,

а назва хартії – Європейська хартія регіональних або міноритарних мов, яка має сприяти збереженню та розвитку тих мов, які зникають, як це є в європейських країнах. В Україні немає міноритарних мов, тобто мов, які знаходяться під загрозою зникнення. Через неправильний переклад ми маємо цю проблему, а хартія стала зброєю в руках прислужників Кремля. Вони роками використовують помилку в перекладі і стверджують, що хартія захищає російську мову і російськомовне населення. Саме тому Путін уже три роки захищає російськомовне населення на сході України.

Колеги, маленька помилка в одному документі руками вмілих маніпуляторів може стати фатальною для української мови і державності. Так не має бути! Я звернулася до МЗС щодо правильного перекладу. Виявляється, він давно існує, але Міністерство культури та інформаційної політики не виносить це питання на розгляд уряду. Я та фракція «Голос» зробимо все можливе, щоб уряд затвердив цей переклад та подав його на розгляд Верховної Ради України. Упевнена, в цьому залі знайдеться 226 депутатів, які розуміють, що на 29-му році незалежності дискусії щодо мовного питання треба давно припинити, поставити крапку, адже в країні, окрім мовного питання, є дуже багато іншої роботи. Вірю в те, що ми як держава спроможні закінчити всі дискусії і спекуляції на мовному питанні та продовжувати роботу конструктивно.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шахов Сергій Володимирович.

ШАХОВ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги! Сьогодні я звертаюся до вас від кожного шахтаря, від кожної шахтарської сім'ї, яка голодує. Будучи депутатом минулого та цього скликань, практично, кожен мій виступ з цієї трибуни про шахтарів, які ж мене і запитують: «Сергію, тебе що, не чують?». Але, я переконаний, у цьому залі все-таки сидять люди, а не звірі, які також хочуть жити, які бачать, як живуть наші люди. Я звертаюся до вас не лише від шахтарів, а й усіх людей Волині, Кіровоградщини, Луганщини, Донеччини, адже тоді під шахтарську галузь будувалися цілі області, бо вона наповнює український бюджет, є локомотивом економіки нашої держави.

І ще скажу таке. Зараз перед вами, на цій трибуні, стоїть син шахтаря. Я бачив, як мій батько (Царство Небесне!), зростом два метри, працював у шахті, приходив додому і ревів як ведмідь від болю в суглобах, силікозу, але спускався на тисячу метрів під землю, щоб дати нам світло, щоб холодильники були заповнені продуктами харчування. А сьогодні у звичайного шахтаря немає за що годувати свою сім'ю. Чому шахтарі приватних шахт отримують заробітну плату, а державних – ні? Чому не здійснюється реконструкція державних шахт, на що виділяються мільярди гривень? Чому постійно порушують кримінальне

провадження, а до логічного завершення не доводять? Чому сьогодні ніхто не покараний за статтею 175 Кримінального кодексу за невивплату заробітної плати? Хто в нашій державі відповідатиме за це?

Тому я звертаюся до Президента України, бо міністр енергетики не може вирішити це питання, Кабінет Міністрів і парламент не звертають уваги на це, з проханням подивитися в цей бік.

Учора прийшли ФОП, і ми прийняли закон, норми якого призупинили на рік застосування РРО. Якщо прийдуть шахтарі, оця люстра впаде, і буде, врешті-решт, народна люстрація. Сьогодні шахтарі – це аполітичні люди, які хочуть, щоб їхні діти були ситі, йшли одягнені до дитячих садків та шкіл, було тепло в квартирах. Наразі ми бачимо, що Кабінет Міністрів думає лише про те, як підвищити тарифи на електроенергію, газ, його транзит, як зідрати три шкури і не відповідати за ті податки, у тому числі на армію, які платять звичайні люди.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бурміч Анатолій Петрович.
Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний головуєчий! Шановні колеги! Безумовно, обурення людей, свідками чого ми стали вчора, є абсолютно правовим, має підстави, бо люди мають рацію. Спочатку дайте людям альтернативу отримання доходів, а потім вимагайте надмірний контроль за їх коштами. За тим мізером, який вони сьогодні знаходять, ви хочете, щоб вони ще щось доплачували. Та ви маєте дякувати їм і заробітчанами, тому що на них тримається сьогодні і наша гривня, і наші основні національні доходи. Фактично, вони сьогодні утримують владу, яка називає себе їх слугами. І це тоді, коли влада втратила контроль над COVID-19.

На сьогодні народні депутати України отримують результати тестів у державних лікарнях на п'ятий-шостий день. Я можу собі лише уявити, що роблять громадяни, які також звертаються до державних лікарень, – сім-десять днів очікують результатів тестів на коронавірус.

Я став свідком того, коли в четвер, ввечері, у Києві неможливо було знайти місце в лікарні для забезпечення хворого киснем. Знайшли приватний концентратор і фактично влаштували палату вдома. Я вважаю, така підготовка для захисту наших громадян щодо подолання наслідків COVID-19 є бездіяльністю, за це люди мають нести кримінальну відповідальність.

Головний санітарний лікар Ляшко, якому, я ще раз повторю, півроку тому ми дали 2,3 мільярда доларів (67 мільярдів гривень), а люди, закрившись на жорсткий локдаун, дали вісім місяців, щоб була можливість підготуватися до пандемії, разом з владою нічого не зробив. Сьогодні рятування людей відбувається за їх рахунок. Як кажуть: «спасение утопающих – дело рук самих утопающих». Саме так зараз вчиняє влада. А цинізм влади в тому, що гроші, які ми виділили,

закатали в асфальт, у бюджеті на наступний рік на будівництво доріг передбачено більше коштів, ніж на всю систему охорони здоров'я. Тоді в мене запитання: що для вас важливіше – «откатікі», корупція, з якою ви не в змозі боротися, і блокуєте у Верховній Раді прийняття відповідних законів, чи здоров'я людей?

Пані та панове, «господа-хозяева», думайте про людей і про їхнє здоров'я!
Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стефанишина Ольга Анатоліївна.
Бобровська Соломія Анатоліївна.

БОБРОВСЬКА С.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).
Добрий день, шановні колеги! Ви знаєте, країна не стала на паузу і не стоїть у контексті гібридної російської війни на сході. Мені було дуже прикро, коли я отримала буквально вчора від Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства відповідь на свій запит про те, якого біса Інститут ядерних досліджень Російської академії наук робить у нас на сході, в Бахмуті, на «Артемсолі». Виявляється, що й досі Інститут ядерних досліджень має дозвіл на розробку і використання надр «Артемсолі» у місті Бахмуті. Я була вражена відповіддю міністерства, де були можливі цитування законодавства та викладена якась дивна історія щодо того, чому вони й далі продовжують цю ліцензію, попри те, що Інститут геологічних наук НАН України виступає категорично проти, а щодо скасування ліцензії вони написали, що не вбачають у цьому загрози національній безпеці України. Більше того, наводять відповідь Служби безпеки України (ви знаєте, я за всієї поваги та захопленості Службою безпеки, очевидно, нічого не можу сказати, крім того, що, мабуть, народні депутати мають зайнятися роботою Служби безпеки і пришвидшити проведення реформи СБУ, щоб якомога швидше і якісніше розпустити всіх тих, хто працює не на користь держави, а проти неї), де зазначається, що вона не планує скасовувати цю ліцензію для Інституту ядерних досліджень Російської академії наук.

Шановні колеги, коли ми говоримо про санкційну політику, то вона має бути послідовною, безперечною, виваженою. У мене виникає запитання: що ми робимо в цьому парламенті останні два роки, враховуючи війну, – сім, якщо не здатні і не спроможні випрацювати у своїй державі адекватний, системний механізм фундаментальної санкційної політики. Ми весь світ просимо підтримати санкційну політику по відношенню до агресора – Російської Федерації. Але в мене питання до нас всіх: ми що, не варті ані цих мандатів, ані роботи на благо України, якщо в нас перед носом уряд (я розумію, що вперше люди зайшли на державну службу) має право відписувати у своїх відповідях таку лабуду. Хочу сказати, я і наша фракція «Голос» докладемо максимум зусиль, щоб цю ліцензію

було скасовано і жодний інститут ядерних досліджень не мав відношення до жодних державних надр України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рудик Кіра Олександрівна.

РУДИК К.О., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Рахманіну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ар'єв чи Рахманін?

Рахманін Сергій Іванович.

РАХМАНІН С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Як відомо, щоб народилася дитина, потрібно дев'ять місяців. Але політика складна річ, і, як з'ясувалося, дев'яти місяців недостатньо, щоб народився міністр з людини, яка обіймає цю посаду. Післязавтра виповнюється дев'ять місяців, як пан Андрій Таран очолює Міністерство оборони України. Будучи на засіданні профільного Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, він просив дати йому час для того, щоб належним чином зануритися у складні проблеми і ухвалити необхідні рішення. Дев'ять місяців потому маємо констатувати: можна витерпіти поганого міністра, можна радіти доброму, а в Міністерства оборони міністра немає, і країна, яка веде війну, на сьомому році війни не може собі дозволити розкіш тримати людину, яка не є міністром, яка невідомо, що робить на посаді, вкрай важливій для держави.

Я дуже ціную пана Тарана за його філософські вправи, глибокі роздуми про життя, майбутнє цієї армії, цієї країни. Але є надто великою розкішшю, повторюся ще раз, утримувати за державний кошт людину, яка завалила все, що можна завалити на важливій посаді: законотворчої діяльності немає, співпраці з парламентом немає, реформ немає. У нас є підрозділи, які досі не мають постійного пункту дислокації, живуть в окопах і наметах на зборах. У нас досі є величезні проблеми з паливно-мастильними матеріалами, речовим забезпеченням, харчуванням. Так і незрозуміло, що Міністерство оборони закуповуватиме і яку армію збирається робити. Тому, якщо ми не можемо дозволити собі нормального міністра оборони, тоді навіщо нам взагалі Міністерство оборони.

Нагадаю, що відповідно до Конституції України Верховна Рада призначає і звільняє міністрів. Стосовно міністра оборони вона це робить за поданням Президента. Давайте зберемося з думками і запропонуємо Президенту знайти іншого, гідного кандидата, тому що цей міністр так і не народився (*Оплески*).

Дякую.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради
України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.
Олександр Колтунович. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановні народні депутати України! Сьогодні я хотів би вам доповісти про окремі параметри економічного розвитку, точніше, падіння України, і визначення пріоритетів щодо державної економічної політики на середню і короткострокову перспективу.

Перше. Загальне зниження промислового виробництва в Україні за десять місяців 2020 року становить 6,8 відсотка. Галузеві показники максимального зниження обсягів виробництва за десять місяців 2020 року такі: машинобудування – 20,4 відсотка, агропромисловий комплекс і сільське господарство – 14 відсотків, вантажообіг – 15,9 відсотка, пасажирообіг – понад 50 відсотків. Я озвучив ці цифри для того, щоб сектори національної економіки, які показують найбільше падіння, були в пріоритеті державної економічної і бюджетної політики, в подальшому підтримувалися.

Друге. За підсумками десяти місяців цього року дефіцит бюджету – мінус 112 мільярдів гривень. Бюджет Пенсійного фонду має дефіцит – 17,9 мільярда гривень, бо недоотримує надходжень від ЄСВ, і це при тому що він і так суттєво дефіцитний.

Щодо інших моментів, а саме стратегічних речей. Якщо ви пам'ятаєте, у 2018 році мої колеги зверталися щодо збереження обсягів транзиту газу. Чому? Тому що сьогодні, завдяки певному газовому контракту, маємо падіння обсягу транзиту газу на 45 відсотків, а це свідчить про те, що в цьому році і наступних роках, у порівнянні, наприклад, з базовим минулим роком, дохідна частина бюджету недоотримує близько 1,5 мільярда доларів або 42 мільярди гривень. Тому, коли ми говоримо про транзит газу та багато інших речей, звертаємо увагу на те, що це наповнення дохідної частини бюджету, яка спрямовується на виплати соціальних стандартів тощо.

Також не можу не звернути уваги на те, що вчора вже відбулося, – зростання тарифу на електроенергію, і це в умовах локдауну, обмежених карантинних речей і таке інше. Ми не можемо підвищувати, не маємо економічних механізмів для того, щоб підвищувати тариф на електроенергію і газ. Ціна на газ у середньому по країні перевищує 9700 гривень, а має бути, мінімум, – 2500, максимум, – 4000. Тобто ось ці економічно обґрунтовані цифри мають лягти в подальшу стратегію державної енергетичної політики.

Ну, і насамкінець. Клаус Шваб, Крістін Лагард, багато інших економістів кажуть: щоб визначати майбутнє і бути учасником формування економічного

майбутнього своєї країни, необхідні структурні економічні реформи. Я закликаю вас відштовхуватися саме від цих пріоритетів і формувати саме таку економічну політику.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Степан Кубів, «Європейська солідарність».

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧА. Софія Федина, «Європейська солідарність». Прошу.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Коли очільник держави дозволяє собі відкрито насміхатися з Революції Гідності і майданівців, регочучи з беркутівців з ебонітовими паличками, якими треба бити майданівців, видобуваючи електроенергію, на жаль, це і визначає те, як розвиватиметься держава. У ці дні ми вшановуємо сьому річницю повномасштабного початку Революції Гідності, і водночас бачимо тотальну, повзучу дискредитацію, спрямовану на зневагу кожного з етапів Революції Гідності та кожного прояву боротьби за демократію, свободу, зрештою, за право на життя.

Якщо зібрати всі факти до купи, то минулорічна річниця розстрілів на Майдані була затьмарена театрами навколо Нових Санжар, цьогоріч початок Революції Гідності позначився обшуками в музеї Майдану, хоча ми всі точно знаємо, що саме стовідсоткова Генеральна прокуратура Зеленського заблокувала будівництво музею Майдану анонсуванням кримінальної справи про державний переворот за поданням тотально антидержавницьких сил, які, на жаль, присутні зараз тут, у Верховній Раді. Сьома річниця побиття студентів на Майдані позначилася ще й рішеннями щодо обшуків на телеканалі «Прямий», чи не єдиному телеканалі, який прямо говорив про ситуацію на Майдані і про те, як сьогодні його зневажають.

Ще раз мушу нагадати про повернення антимайданівців до влади під кришуванням Президента Зеленського. Ідеться про колишнього заступника Директора ДБР та заступника керівника Офісу Президента, який зараз тримається за своє крісло, незважаючи на кримінальні справи проти нього. І хочу згадати, навіщо це робиться. Не тому, що Майдан привів до якоїсь зміни влади. Ми вийшли на Майдан не за владу, не за політиків і не за якісь там конкретні системи влади. Ми вийшли на Майдан, щоб захистити свою гідність, свободу, право, передусім право на життя, на захист елементарних прав людини. І сьогодні в намаганнях зневажити Майдан влада нам не розказує, що і як відбувається, кого ми маємо міняти, які політики погані, які – ні. Влада сьогодні

намагається у нас, вільних людей, забрати віру в те, що своєю честю, гідністю, справедливістю і захистом закону ми можемо змінювати державу, будувати для неї краще майбутнє. Тому всіх справжніх майданівців я закликаю згадати про свою гідність, бо її ніхто не забере, поки ми її не віддамо!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, повертаємося до нашої роботи (*Шум у залі*). Я бачу, що є заява депутатської групи «Довіра» з вимогою про оголошення перерви, яку готові замінити виступом.

Звертаюся до голів депутатських фракцій та груп з проханням зібратися о 12.00 у кабінеті Голови Верховної Ради для погодження того, як ми будемо рухатися далі в частині вирішення питання щодо е-декларування та повернення відповідальності. Проведемо протягом перерви нараду, щоб розуміти всі позиції цього процесу. Прошу Давида Георгійовича Арахамію забезпечити присутність та участь інших учасників цього процесу. Дякую.

Щодо заяви до слова запрошую Сергія Володимировича Шахова. Будь ласка, 3 хвилини.

ШАХОВ С.В. Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги! Якщо ми думаємо, що вибори закінчилися, то ні, вони ще продовжуються. Я не хотів виносити бруду з хати, як мене вчили мої батьки, але... Сьогодні політична сила «Наш край» звернулася до всіх міжнародних організацій із захисту прав людини. Нас не чують у парламенті, не чують усі політики категорії «А». З цієї трибуни я заявляв, що в Луганській, Донецькій областях перед початком місцевих виборів вкрали у людей майже мільйон голосів та ще й голоси переселенців, які проживають на тих територіях. Порушено конституційне право кожної людини. Мало того, що грабують грошима, то ще й не дають виборцю висловити свою позицію – проголосувати за тих, кого хочуть. І це мабуть тому, що від «Нашого краю» на парламентських виборах перемогли: Сергій Вельможний, Олександр Сухов, Борис Приходько, Антон Кіссе, Сергій Шахов. Я хочу сказати, що в 2015 році ми перемогли і посіли третє місце в країні – 4,5 тисячі депутатів і понад 100 голів рад різних рівнів. Переслідували нас, наші родини, але ми рухаємося вперед.

Сьогодні в Київській області було зіпсовано 10 тисяч бюлетенів партії «Наш край». Від імені голови київського обласного осередку партії «Наш край» Присяжнюка Анатолія Йосиповича з цієї трибуни я хочу сказати, щоб нас почули, що сьогодні депутатів від нашої політичної сили не пускають до облради. В Одесі, коли я був на засіданні суду, суддя, сміючись в обличчя, каже: ви маєте рацію, але з Офісу Президента дали команду. Я знову звертаюся до Президента України з проханням розібратися в цій ситуації. Було – 5,35 відсотка, залишилося – 4,98 відсотка, і до парламенту начебто ми не проходимо. Але ми судимося і дійдемо до логічного кінця. Ми будемо в усіх облрадах, і ніхто не змусить нас зупинитися.

Я звертаюся до кожного з вас: схаменіться, і, як казав Черчилль, не грайтеся в політику, займіться господарською діяльністю, наводьте порядок у країні, будуйте, створюйте робочі місця, дайте можливість людям здійснити своє конституційне право – проголосувати за тих, кого вони хочуть бачити в обласних і місцевих радах.

Дякую. Сергій Шахов, депутатська група «Довіра».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до розгляду питань порядку денного. Вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за правопорушення у сфері продажу дітям електронних сигарет і рідин, що використовуються в електронних сигаретах» ([№ 3628](#)).

До слова запрошується голова Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики Гетманцев Данило Олександрович.

Хто наполягає на поправках? Можемо голосувати? Цимбалюк наполягає. Яка поправка? Шановні колеги, я вдесьте запитую, хто наполягає на поправках, а ви сидите і розмовляєте. Розмовляйте далі. Тоді щодо цього законопроекту виступатиме лише Цимбалюк.

Михайле Михайловичу, яка поправка?

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Поправка 33 (Шум у залі).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Десять? Михайле Михайловичу, яка поправка?

ЦИМБАЛЮК М.М. Поправка 33.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановні народні депутати! Насправді законопроект № 3628 є надзвичайно актуальним, спрямованим на встановлення відповідальності за правопорушення у сфері продажу дітям електронних сигарет і рідин. Автори законопроекту чітко переконують (є розрахунки), що прийняття цього законопроекту дасть можливість зберегти життя мільйонів українців, особливо дітей.

Фракція «Батьківщина» підтримала цей законопроект у першому читанні. Дякую комітету за підтримку однієї моєї поправки із трьох. Я не наполягаю

на поправці. Ми голосуватимемо за прийняття цього законопроекту в другому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Так, автор сказав, що не наполягає на поправці. Від комітету скажу, що до законопроекту надійшло 53 пропозиції, за що ми вдячні всім, хто їх подав, із яких враховано в повному обсязі, частково або по суті – 37, відхилено – 16.

Ми досить плідно попрацювали над цим законопроектом, і я маю надію на те, що сьогодні ми всім залом підтримаємо нормальні, цивілізовані норми щодо продажу та споживання тютюнових виробів, рідин для паління, а також інших аналогічних продуктів, у тому числі електронних сигарет.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 33. Не наполягаєте?

Переходимо до голосування? Прошу зайняти свої робочі місця і приготуватися до голосування. Готові голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за правопорушення у сфері продажу дітям електронних сигарет і рідин, що використовуються в електронних сигаретах» ([№ 3628](#)) у другому читанні та в цілому з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 309.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав осіб з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які мають інвалідність» ([№ 3594](#)).

Хтось наполягає на своїх поправках? Можемо голосувати? Євтушок наполягає? Одна поправка? Будь ласка, скажіть номер поправки.

ЄВТУШОК С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Пане Голово,

поправка 22. У моїй поправці пропонується норма про те, що особи з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які мають інвалідність, можуть, за згодою батьків-вихователів, проживати та виховуватися в дитячому будинку сімейного типу до досягнення ними 23-річного віку незалежно від того, чи навчаються вони в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти. Але комітет чомусь цю поправку відхилив і виклав дану норму в іншій редакції: особи з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, яким встановлено інвалідність, за їхнім вибором можуть продовжити проживати та виховуватися в дитячому будинку, навчатися в закладах освіти.

Я хотів би запитати голову комітету: у чому тут різниця? Дайте роз'яснення.

Дякую.

РЯБУХА Т.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 157, Сумська область, політична партія «Слуга народу»). Автор пропонує надати батькам-вихователям право визначати, чи будуть особи з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які мають інвалідність, проживати з ними до досягнення 23-річного віку. Це не підтримується, тому що правом вибору проживати в сім'ї до досягнення 23-річного віку мають скористатися саме діти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наполягаєте на голосуванні? Не наполягаєте. Можна переходити до голосування, правильно?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав осіб з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які мають інвалідність» ([№ 3594](#)) у другому читанні та в цілому з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 317.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Дякую.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо закупівлі природного газу» ([№ 3176](#)).

Готові голосувати одразу чи наполягаєте на поправках?

Олексію Юрійовичу, у вас одна поправка?

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Кучеренка.
Відразу скажіть номер поправки.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Фракція «Батьківщина». Поправка 24. Шановні народні депутати! Шановні українці! Я використаю цю хвилину для того, щоб пояснити суть поправки. Розумію, вона не пройде в залі, але, на мій погляд, свідчить про повний безлад, який сьогодні відбувається в системі державного управління в енергетиці.

У своїй поправці я пропоную визначити, що органом, який відповідає за роботу газотранспортної системи та оператора газотранспортної системи, є Міністерство енергетики, а не незалежна наглядова рада. Ці ради на сьогодні спотворюють взагалі систему управління в енергетичному секторі, починаючи з НАК «Нафтогаз України». І весь бардак, вибачте за вислів, який сьогодні відбувається в системі нафтогазовидобування, пов'язаний саме з цими наглядовими радами і з втратами державного управління та державного контролю за цим сегментом.

Я не наполягаю на поправці, розумію, що сьогодні зовнішній вплив на Раду дуже великий, але прошу звернути на це увагу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наполягаєте на голосуванні щодо поправки 24? Не наполягаєте. Можна ставити законопроект на голосування? Дякую.

Шановні колеги, прошу приготуватися до голосування. Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо закупівлі природного газу» ([№ 3176](#)) у другому читанні та в цілому з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 300.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Дякую.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо опублікування рішень Верховної Ради України» ([№ 4334](#)). Перше читання.

Є пропозиція розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

Доповідає голова Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України Кальченко Сергій Віталійович. Прошу.

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна пані головуєча! Шановні народні депутати! Регламентний комітет на своєму засіданні ухвалив рішення про внесення народними депутатами – членами нашого комітету на розгляд парламенту проекту Закону «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо опублікування рішень Верховної Ради України» (№ 4334), яким пропонується передбачити, що з 1 січня 2021 року гласність засідань Верховної Ради України та опублікування законів, постанов, інших актів Верховної Ради України здійснюватиметься шляхом публікації лише в газеті «Голос України», виключивши при цьому офіційне друковане видання Верховної Ради України «Відомості Верховної Ради України».

Для запровадження на практиці цих змін проектом пропонується внести зміни до частини п'ятої статті 3, частин першої, другої, третьої статті 139 Регламенту Верховної Ради. На думку членів регламентного комітету, ці зміни дозволять оптимізувати витрати на здійснення повноважень Верховної Ради, пов'язаної з опублікуванням законів, постанов, інших актів парламенту, що в нинішніх умовах дозволить зменшити видатки на видавництво Верховної Ради України за бюджетною програмою «Законотворча діяльність Верховної Ради України».

Враховуючи вищезазначене, у своєму рішенні регламентний комітет висловив низку рекомендацій Верховній Раді України щодо законопроекту № 4334, у тому числі й щодо прийняття його за основу та в цілому за результатами розгляду в першому читанні. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Є потреба в обговоренні цього законопроекту? Є. Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Іван Крулько, фракція «Батьківщина».

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово колезі Михайлу Цимбалюку.

ГОЛОВУЮЧА. Михайло Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Насамперед хочу висловити вдячність колезі по фракції Івану Крульку за передане слово. А тепер по суті законопроект. Шановні колеги! Ми, однозначно, поважаємо думку наших європейських колег, які допомагають реформувати наш парламент, але, на мій погляд, комітет і його члени, народні депутати, які є авторами цього законопроекту, не зовсім фахово підійшли до його підготовки. Спробую пояснити.

Немає аргументації щодо суми зекономлених коштів у результаті невипуску журналу «Відомості Верховної Ради України». Чому це видання є важливим? Хто у своєму житті мав можливість займатися наукою, науковою діяльністю, той знає, що всі акти, які приймає Верховна Рада, можна знайти лише в цьому журналі, бо він є офіційним виданням єдиного органу законодавчої влади в Україні. Коли ми закриємо це видання, не будуть публікуватися офіційні рішення Верховної Ради, і ті, хто хоче досліджувати діяльність законодавства, звертатимуться лише до архіву, відповідь від якого надаватиметься протягом 10 днів.

Шановні колеги! Це не той шлях реформування, не тут треба економити. Давайте направимо цей законопроект на повторне перше читання, як такий, який не відповідає реаліям сьогодення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Михайле.

Олександр Аліксійчук, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

АЛІКСІЙЧУК О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 154, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Сергію Кальченку.

ГОЛОВУЮЧА. Кальченко. Будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В. Шановні народні депутати! Члени регламентного комітету, обговорюючи на своєму засіданні цей законопроект та ухвалюючи рішення про його внесення в сесійний зал, виходили з кількох позицій.

Ми врахували, що це жодним чином не вплине на реалізацію конституційних положень про необхідність опублікування законів, постанов та інших актів парламенту, оскільки лишається офіційна публікація в газеті «Голос України». Конституційні гарантії будуть забезпечені, права та обов'язки будуть доведені до всіх громадян. Тобто це жодним чином не вплине на набрання чинності, але значною мірою, на думку членів регламентного комітету, в нинішніх складних економічних умовах дасть можливість зекономити певні кошти, оптимізувати витрати на здійснення повноважень парламенту, пов'язані з опублікуванням усіх

актів Верховної Ради, зменшить видатки на видавництво парламенту за бюджетною програмою «Законотворча діяльність Верховної Ради України».

Отже, члени регламентного комітету виходили, з одного боку, з урахування необхідності забезпечення конституційних прав усіх громадян знати про свої права та обов'язки через офіційне опублікування, а, з іншого, з інтересів оптимізації видатків, передбачених кошторисом Верховної Ради, особливо в нинішніх складних економічних умовах. Просимо підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Максим Саврасов.

Артур Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановна пані головуєча! Шановні колеги! Про що цей законопроект? Він непростий. Про опублікування правових актів. А ця процедура далеко не є технічною, тому що є однією із необхідних умов правового регулювання – доведення волі держави до відома всіх, кого вона стосується. Хочу вам нагадати, що згідно з Конституцією України не доведені до відома населення у порядку, встановленому законом, правові акти є нечинними. Саме тому цьому приділяється така велика увага.

Що хочуть зробити? Хочуть знищити один зі стандартів опублікування та доведення інформації до українських громадян. Якщо ви звернетесь до будь-якого професійного юриста, будь-якої професійної юридичної команди, вам одразу скажуть, що для них стандартом номер один отримання даних є саме парламентське видання «Відомості Верховної Ради України», бо воно є першоджерелом, звідки отримують інформацію. Не сайт Верховної Ради України, який є допоміжним, не «Голос України», де будь-який друкар може зробити помилку, і потім шукай, а саме цей документ, який десятки разів вивіряється Верховною Радою і за який несе відповідальність саме Верховна Рада.

А тепер, увага (!) – ключове слово «першоджерело». Навіщо знищується першоджерело? Я вам поясню. Ви, мабуть, вже трохи призабули історію з фальсифікацією в Комітеті з питань фінансів, податкової та митної політики, коли ми прийняли одну редакцію закону, а опубліковано було іншу. Цю історію не закінчено, і наскільки я знаю, зараз з нею розбираються правоохоронні органи.

Тому я закликаю вас не підтримувати цього законопроекту, бо тут не питання грошей – можна обмежити друк кількості екземплярів, і питання знято – а знищення першоджерела. Сьогодні я розмовляв з юристами нашої команди, інших команд, вони сказали, що не можна цього робити. «Європейська солідарність» не підтримуватиме даного законопроекту і закликає вас до цього.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні колеги, всі висловилися щодо даного питання?

Нестор Шуфрич з мотивів. Будь ласка. Потім з мотивів виступить представник групи «Довіра».

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановні колеги! Обговорюється слушне питання. Але, ви знаєте, зараз, знаходячись у цьому залі, я займаюся влаштуванням хворих до лікарні. Прошу вас серйозно поставитися до реальної загрози, яка сьогодні постала перед нашими громадянами. Що ви пропонуєте, як альтернативу? Інтелектуальний локдаун?! Люди добрі, у мене таке враження, що у нашої влади вже давно настав локдаун інтелекту, якщо колись він там і був. Тому що на сцені ми бачили, було цікаво. Але реальне життя – це не сцена, не спектакль, а безпека і здоров'я наших громадян, це їх життя.

Тому сьогодні ми вимагаємо поставитися до людей з відповідальністю, говорити їм правду про те, як лікуватимуть, рятуватимуть, що їх чекає. Люди мають право знати правду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Поляков, група «Партія «За майбутнє». Ви з місця виступатимете?

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Полякова.

ПОЛЯКОВ А.Е. Шановні колеги, є гарне прислів'я: що написано пером, не вирубати й топором. Що таке сайт? Це образна хмара, дані якої можна відредагувати або взагалі щось прибрати, і потім ніхто нічого не докаже.

Тим, хто хоче зекономити кошти, пропоную зменшити видатки на Офіс Президента, на який в цьому році було витрачено 1 мільярд гривень, а на наступний – планується 1,4 мільярда гривень на 140 осіб штату. А, наприклад, Чернігівська обласна державна адміністрація на 600 осіб витрачає 220 мільйонів. Ось вам і кошти. Не треба знищувати це видання!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні колеги, ми можемо переходити до голосування? Прошу всіх зайняти свої місця.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу запросити народних депутатів до залу.

Шановні колеги, комітет пропонує прийняти цей законопроект за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок (*Шум у залі*). Які фракції проти прийняття в цілому? «Європейська солідарність» і «Голос». Добре.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо опублікування рішень Верховної Ради України» ([№ 4334](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Відповідно до частини другої статті 116 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подання пропозицій і поправок та підготовки до другого читання законопроекту № 4334.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

Дякую, шановні колеги.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» ([№ 2194](#)). Друге читання.

Шановні колеги, законопроект має багато поправок. Є пропозиція, щоб ті, хто наполягає на поправках, записалися на виступи. Так ми швидше розглянемо поправки і проголосуємо за законопроект.

Хто записався на виступ? Шуфрич, Колтунович, Івченко, Цимбалюк Княжицький. П'ять людей, я правильно розумію?

Отже, Колтунович – 5 хвилин, Шуфрич – 5 хвилин, Івченко – 5 хвилин (*Шум у залі*), – 6 хвилин.

Михайле Михайловичу, скільки вам треба хвилин? Три хвилини.

Княжицький Миколо Леонідовичу, вас не видно, скільки хвилин? Три хвилини. Домовилися.

Увімкніть мікрофон Колтуновича Олександра Сергійовича. Будь ласка, 5 хвилин.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний Дмитре Олександровичу! Шановні народні депутати! Я просив би вас уважно мене послухати. Зараз я наведу дуже суттєві аргументи, чому цей проект закону не треба підтримувати, і чому свого часу ми виступали проти, якщо ви пам'ятаєте, прийняття законопроекту [№ 2178-10](#) щодо обігу земель сільськогосподарського призначення.

Перше. Ще тоді ми говорили, що землі державної і комунальної власності сільськогосподарського призначення не можуть передаватися і продаватися.

Друге. Ми говорили, що іноземці не можуть набувати землі сільськогосподарського призначення.

І третє, дуже важливе. Ми тоді зменшили концентрацію земель в одні руки – з 200 тисяч гектарів до 100 гектарів.

Я розказав цю передісторію, тому що цим законопроектом, іншими підзаконними актами ми нівелюємо саме ті норми, на яких наполягав і Президент, і наші колеги народні депутати. Наведу окремі положення.

Перше. Передбачається можливість набуття у власність іноземними юридичними особами земель, ділянок сільськогосподарського призначення.

Друге. Передбачається новий документ, який подається іноземною юридичною особою, до заяви про придбання земельної ділянки державної/комунальної форми власності.

Третє. Власник земельної ділянки державної чи комунальної форми власності зможе без погодження з уповноваженим органом виконавчої влади самостійно змінити будь-яке цільове призначення земельної ділянки. А це вже сумнівний аргумент, і я розумію, хто за нього, як кажуть, топить.

Четверте. Надання надракористувачам першочергового права на купівлю земельної ділянки сільськогосподарського призначення. Це є сумнівний момент.

П'яте. Запровадження можливості передачі в оренду земельної ділянки не власником такої ділянки, а її фактичним користувачем.

Далі. Пропонується скасувати вимоги щодо цільового використання земель сільськогосподарського призначення, в тому числі, звертаю увагу, й заборону передачі таких земель у власність іноземцям.

Також передбачається виключити поняття «особливо цінні землі». На мій погляд, це взагалі злочинна норма. Поправку, в якій це пропонується, треба буде чи ставити на підтвердження, чи просто виключити під час повторного другого читання.

Норма щодо позбавлення місцевих державних адміністрацій повноважень щодо здійснення державного контролю на використання та охорону земель, з одного боку, свідчить про передачу і делегування повноважень органам місцевого самоврядування, а з іншого, призводить до того, що землі державної/комунальної форми власності, фактично, можуть вийти з-під контролю.

Я озвучив найкричущі норми, які пропонуються даним законопроектом і, на наш погляд, говорять про те, що його не потрібно підтримувати.

Коли приймався законопроект № 2178-10 щодо обігу земель сільськогосподарського призначення, ми робили певні розрахунки. Тоді наші колеги привели дуже важливий аргумент щодо світлого права громадянина купувати і продавати земельну ділянку. Я озвучу ці розрахунки, і ви навіть посмієтесь над цим. У нас громадяни України далеко не найбагатші люди, особливо в сільській місцевості, за диференціацією доходів. Люди, які у січні отримували мінімальну заробітну плату, щоб купити 100 гектарів землі, які ви заклали у змінах до Земельного кодексу, по 1000 доларів за 1 гектар (це 100 тисяч доларів або 2,7-2,8 мільйона гривень) мають 48 років складати всю свою зарплату, не платити податки і збори. Цинізм у тому, що в такій бідній країні землю роздаватимуть направо і наліво. Це перший дуже важливий момент.

Другий важливий момент. У нас ще є важлива категорія громадян – 11,2 мільйона пенсіонерів, із яких близько 88 відсотків мають пенсію у розмірі менше 5 тисяч гривень. Пенсіонеру в сільській місцевості доведеться скласти пенсію 139 років, щоб стати власником 100 гектарів землі. Безумовно, не кожен пенсіонер купує земельну ділянку. Тоді давайте скажемо відверто, що закони щодо продажу та обігу земель сільськогосподарського призначення спрямовані виключно на підтримку агрохолдингів і тих людей, які в Україні отримують надприбутки. А хто в цьому сумнівається, згадайте, як ми, не ми, а ви тут голосували за прийняття в першому читанні законопроекту щодо зниження ПДВ з 20 до 14 відсотків знову-таки тим агрохолдингам, які відстоюють інтереси не громадян України. Тому голосувати за такий законопроект недоречно.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійович висловив свою позицію. Дякую за конструктивний підхід.

Нестор Іванович Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановний головуєчий! Шановні колеги! Згадую наше п'ятимісячне протистояння щодо закону про обіг земель сільськогосподарського призначення. Усі нам казали, що треба проголосувати, вимагають, хоча хто вимагає, так і не пояснили. Народ України був категорично проти, але пообіцяли референдум, який мав би визначити багато аспектів цього питання. Проте в нас не те, що референдум не призначений, у нас немає закону про референдум. Де ж ваше народовладдя, де влада тих, кому ви нібито служите? Та, ви вже людей закріпачили, вони вже вам служать і прислужують, а ви їх грабуєте і грабуєте. Скільки можна знущатися над людьми?

Цей законопроект є яскравою демонстрацією неповаги до розуміння людей щодо ставлення до землі. Що ви їм пропонуєте? Після прийняття, не дай Боже, цього законопроекту люди на рівні місцевих рад зможуть самі змінювати призначення земель. Це може призвести до різкого скорочення розміру земель сільськогосподарського призначення. А це вже питання національної безпеки.

У нас сьогодні гостро стоїть питання відновлення лісів. За 30 років втрачено 6 мільйонів гектарів лісів. Так, не все вирубали при вас, але при вас рубують ще активніше, ніж за попередні 30 років. І зараз фактично буде втрачений контроль, у тому числі в цьому напрямі.

Цільове призначення землі – це той реальний механізм контролю за використанням землі, який мали органи центральної влади. Прийнявши цей законопроект, ми позбавляємося цієї функції. Ми за те, щоб місцеві ради, громади розпоряджалися земельними ресурсами, але не безконтрольно. Тому що, на жаль, є різні приклади, різні випадки. Ми зараз шукаємо 5 мільйонів гектарів землі, які були роздані, в тому числі під, скажімо так, кришуванням місцевих рад.

Якщо ми говоримо, що боремося за унітарну державу, хочемо протистояти федералізації, ви хочете протистояти, бо наші принципи інші, ми довіряємо регіонам, тоді, що ми робимо? Питання землі ви віддаєте на розсуд людей, які матимуть можливість впливати і розбазарювати наші земельні ресурси. То, за яку ви реально владу? За сильну центральну владу з сильними доходами регіонів чи віддаєте місцевим князькам можливість розпоряджатися головним надбанням наших громадян – земельними ресурсами?

Виходячи з вашої ініціативи, враховуючи те, що фактично відкриваються двері для можливості продажу землі іноземцям, а у спосіб, наприклад такий: спочатку землі сільськогосподарського призначення переведуть у використання в інших цілях, що зменшить земельний аграрний фонд, а потім, після їх продажу іноземцям, переведуть назад. Це тільки один можливий приклад зловживання і спекуляції. Потім наші суди скажуть, що все правильно. Коли притягатимуть іноземців до відповідальності за нібито незаконне володіння землею, наш «справедливий» суд усе узаконить, і ми це знаємо.

Тому, я вважаю, неприпустимо приймати цей законопроект, який несе руйнівні наслідки, руйнує можливість держави контролювати земельні ресурси, насамперед, аграрного призначення.

Фракція «Опозиційна платформа – За життя» вимагає ці питання виносити на референдум і виключно після нього пропонувати такі законодавчі ініціативи. На сьогодні вони носять злочинний, безвідповідальний і недержавницький характер.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Вадим Євгенович Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Колеги, думаю, мало хто із вас прочитав 899 сторінок цих земельних новацій. Є плюси, за які боролася «Батьківщина» ще в 2015 році. Передача землі територіальним громадам. Ми боролися і фізично, і юридично за те, щоби землі передалися в розпорядження територіальних громад. Так ось, колеги, саме тоді треба було передавати землю, бо зараз це фікція. Я подивився, що в деяких громадах, навіть там, де я живу, договори оренди державних земель до 2054, 2057, 2064 років. Фактично, всі ці землі підуть у розпорядження нащадків, які залишаться жити на цих територіях. Тому, з одного боку, це є фікцією, а з іншого, це податки – орендна плата ітиме безпосередньо до бюджету територіальних громад, і це треба робити.

Далі. Функції контролю за використанням земель передаються на виконкомі місцевих рад, і це плюс. Ми боролися з дерібаном землі. Зараз ми пограбовані на 5 мільйонів гектарів землі, які через схеми видачі землі нібито

одноосібним селянським господарствам доставалися далеко не їм. П'ять мільйонів гектарів – це приблизно 11 тисяч гектарів на район. Пограбована країна!

Також плюсом у цьому законопроекті є те, що тепер дві третини депутатів сільської ради прийматимуть рішення: віддати цю землю під особисте селянське господарство чи на аукціон.

Ще один плюс, на жаль, останній. Будуть аукціони, де лоти подрібнені площею 20 гектарів. Це дасть можливість дрібним і середнім фермерським господарствам брати участь у цих аукціонах. Адже в аукціонах, де лоти у понад 100-200 гектарів, вони не беруть участі.

А тепер мінуси цього законопроекту. Зміна цільового призначення за ініціативою власника. Колеги, ми повністю нівелюємо статтю 23 Земельного кодексу про те, що в пріоритеті використання землі сільськогосподарського призначення, ми її просто знищуємо. А враховуючи прийняття закону (проект [№ 2280](#)), це означає, що сільська рада за ініціативою власника сама вирішуватиме буде це земля сільськогосподарського призначення чи несільськогосподарського призначення. А землі несільськогосподарського призначення відповідно до цього закону віддаються іноземцям та особам без громадянства за полегшеною процедурою. А хто знає, як формуються земельні ділянки? Вони можуть формуватися лотами площею 200, 300 гектарів. Якщо поставити на земельній ділянці вбиральню, можна оформити її як ділянку несільськогосподарського призначення і за полегшеною процедурою передати іноземцям чи особам без громадянства. Тобто я вам кажу про порушення Конституції України.

Наступне. Фізичні особи, які можуть вносити зміни до ДЗК. Так, це сертифіковані люди, які займатимуться технічною документацією. Але запитайте Міністерство юстиції, скільки воно розглядає скарг стосовно реєстраторів комунальних підприємств, а тут взагалі фізичні особи. Думаю, це помилка.

Наступне. Ми повністю нівелюємо обмеження у 10 тисяч гектарів, які ви, колеги, прийняли, бо в цьому законопроекті пропонується новела: передавати землі у користування за полегшеною процедурою, в тому числі іноземним компаніям, іноземним юридичним особам. А де ж обмеження в 10 тисяч гектарів, які ми обіцяли? Тут це повністю нівелюється.

Наступне. Переважне право. Це фікція, тому що переважного права не має ні фермер, ні ОТГ, ні сусід, який хоче купити земельний пай. Тут переважне право – виключно бабло. Тому це фікція для фермера. І повірте, коли фермери втрачатимуть гектари землі у своєму користуванні і звертатимуться до вас, тоді побачите, що переважне право не працює.

Наступне. Полегшена процедура купівлі землі іноземцями, про що я вам казав. Ми повністю нівелюємо статтю 82 Земельного кодексу України, де в нас були чіткі критерії, ми її знищуємо.

Наступне. Цінні землі. Так, ви скасували в першому читанні питання щодо цінних земель. Так, частково повернули. Але ж частково, і цього не вистачає в цьому законопроекті для захисту цінних земель, які за ініціативою власника

потім можуть за полегшеною процедурою змінюватися за цільовим призначенням і передаватися іноземцям.

Колеги, перед тим, як натиснути кнопку, я закликаю вас подумати. Нам потрібен такий автомобіль, який їхатиме з точки зору аграрія, фермера, щоб вони мали можливості і могли бачити перспективу в цьому контексті, коли робитимуть бізнес в аграрному секторі. Тобто законопроект потребує значних доопрацювань. Я виклав лише малу суть, зазначеного на 899 сторінках.

Дякую, що вислухали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергію Владиславовичу, ви ж не наполягали на виступі. Скільки вам треба часу? Дві хвилини?

Дайте, будь ласка, Соболеву 2 хвилини.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Цей законопроект, хто його уважно прочитав, написаний за класичною схемою: в діжку дьогтю додали ложку меду. Ложкою меду в цьому законопроекті є обіцянка – передати землі місцевим громадам. А тепер щодо діжки дьогтю. Норми законопроекту дозволяють не просто змінювати цільове призначення, а ще робити це в одноосібному порядку, без контролю з боку держави. Що зараз захищає заповідні території, чорноземи від розбазарення? Те, що зміна цільового призначення робиться двома сторонами: центральним урядом і місцевою радою, яка дає погодження. Що пропонується цим законопроектом? Фактично, це нівелювати.

Ще законопроект не прийнятий, а мені вже дали унікальні факти. Три карпатські полонини на території Яремчанської об'єднаної громади. Держгеокадастр в Івано-Франківській області, скориставшись тим, що старих рад уже немає, а нової ради ще не сформовано, ухвалив рішення: полонини загальною площею – 7, 17, 25 гектарів подробити на сотні ділянок і без згоди будь-кого передати новим власникам. Землі, якими тисячоліттями користувалися власники, які передавалися зі спадщини в спадщину, які стали загальними землями, тепер дробитимуться і передаватимуться сотням власників. Ми не можемо цього допустити. Моя пропозиція: повторне друге читання, виключити всі статті щодо зміни цільового призначення, залишити виключно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Владиславовичу.

Цимбалюк. Будь ласка, 3 хвилини.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, якщо можна, то я хотів би бачити очі доповідача. Дякую.

Я з командою до другого читання підготував 32 поправки, із яких одну враховано. Дякую і за це. Коли їх подавали, сподівалися, що Микола Тарасович Сольський, якого я надзвичайно поважаю, як голова комітету уважно перегляне їх, вивчить і прийме державницьку позицію. Але не так сталося, як гадалося. І сьогодні я можу сказати, чому. Тому що є група авторів – члени комітету, бо, я впевнений, якби це була думка Миколи Тарасовича, половину моїх поправок було б враховано.

Тепер по суті. Треба було ще раніше передати місцевим громадам право розпоряджатися землями. Заради справедливості скажу, що в цьому законопроекті, як сказав заступник голови фракції Сергій Соколов, частково є раціональне зерно. Але, що є небезпечно? Те, що вже більше немає, що передавати, і до другого читання появилися нові повноваження Держгеокадастру. Зараз цю державну структуру очолює один підпанок, який розказує, що все було вкрадено до нього. Але насправді шляхом передачі державних земель об'єднаним територіальним громадам є бажання розділити і перекласти відповідальність за ті землі, які вже, де-факто, не належать громадам, щоб майбутні покоління залишилися вже з чужими землями.

Наступна, на мій погляд, небезпека полягає в тому, що згідно з нормами цього законопроекту можна буде розміщувати об'єкти енергосистеми без погодження із землевласниками.

Ще є небезпечним поява шпарини щодо набування земель у власність іноземними громадянами. Дуже важливо, щоб держава забезпечила контроль за збереженням державних земель (заповідники, землі, які є надзвичайно цінними та корисними), тоді законопроект був би збалансований.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Михайловичу.

Шановні колеги, зараз останній виступ. Микола Княжицький виступатиме 3 хвилини, після цього ми перейдемо до голосування за прийняття законопроекту в цілому (*Шум у залі*). Добре, 2 поправки поставимо на підтвердження. На врахування чи підтвердження? На врахування. Потім – голосування.

Прошу запросити народних депутатів до залу. Через 3-4 хвилини будемо голосувати.

Будь ласка, Миколо Леонідовичу, вам слово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Це якесь дивне обговорення, тому що за важливі поправки треба було б голосувати, про що казали попередні промовці. Хочу сказати, що законопроектом передбачається виключення із Земельного кодексу норми щодо можливості повноважень Верховної Ради, до яких належить погодження питань, пов'язаних зі зміною цільового призначення особливо цінних земель. Натомість я у своїй поправці пропоную залишити чинну редакцію. Особливо цінні землі

через їх унікальний статус повинні мати особливий правовий статус агрономічно та екологічно цінних ґрунтів. Видалення цієї норми з кодексу відкриває шлях до можливостей, внаслідок махінацій, захоплення земель природно-заповідного, іншого природоохоронного призначення та земель історико-культурного значення. Фактично, норми цього законопроекту відкривають шлях до приватизації земель заповідників та земель історико-культурного значення. Тому я й наполягаю на голосуванні цієї поправки.

Також я пропоную вилучити норму, що розмір земельної ділянки, що надається громадянину в оренду для огородинства, не може перевищувати 0,6 гектара, про що вже тут казали. Чому під город чи сад можна мати не більше 60 соток? Я пропоную вилучити цю норму. Якщо людина хоче обробляти більше, то це має стимулюватися законом, а не обмежуватися, при тому, що ми даємо можливість приватизувати землі у величезних кількостях.

Законопроектом передбачається вилучення із Земельного кодексу норми, якою уточнюється, які саме земельні ділянки несільськогосподарського призначення можуть перебувати у власності іноземців. Про це сьогодні говорили. Це знову можливість для іноземців приватизувати землю.

І остання моя поправка 1058. Законопроектом пропонується виключити із Земельного кодексу статтю про особливо цінні землі, про що я казав раніше, коли йшлося про виключення цієї норми з повноважень Верховної Ради. Особливо цінні землі через їх унікальний статус повинні мати особливий правовий статус агрономічно та екологічно цінних ґрунтів. Видалення цієї норми, ще раз наголошую, відкриває можливості приватизації земель природно-заповідного, природоохоронного значення, земель історико-культурного призначення, земель дослідних полів науково-дослідних установ, торфовищ, широкого спектру особливо цінних ґрунтів, перелік яких затверджений наказом Держкомзему. Така стаття має залишитися в кодексі. Я наполягаю на врахуванні моєї поправки. Інакше голосувати за цей законопроект не можна в жодному разі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ви не наполягаєте на голосуванні, так? Можемо йти далі.

Зараз поправки 844 і 2205 народного депутата Фріса. Я пропоную: 1,5 хвилини на озвучення поправок, потім – позиція комітету і голосування.

ФРІС І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 84, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, пане Голово. Поправка 844. Поправкою передбачається обов'язкове нотаріальне посвідчення заяви-згоди на використання переважного права купівлі. Не обговорюючи вже те, що в даному законопроекті переважне право купівлі взагалі може передаватися, що, в принципі, на моє переконання, є порушенням загального положення норм Цивільного кодексу, бо воно є особистим і не може бути передане іншій

особі. Але в будь-якому разі, щоб уникнути рейдерських захоплень або іншої процедури, не пов'язаної з реалізацією переважного права, пропонується нотаріальне посвідчення вказаної заяви у такому документі.

Поправка 2205 чисто технічна. У законопроекті неправильно застосовано норму щодо засвідчення і посвідчення. Відповідна заява щодо поділу земельної ділянки не може бути посвідчена, тому що законом забороняється посвідчувати підпис осіб на документах, які мають форму угоди. На цих документах здійснюється виключно засвідчення підпису особи. Поправка спрямована на врегулювання вказаної колізії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо цих двох поправок.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т., голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Не заперечую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто, поправки 844 і 2205, невраховані комітетом, можна підтримати, я правильно розумію?

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Правильно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, зараз я поставлю дві поправки на врахування, після цього перейдемо до голосування. Готові?

Ставлю на голосування поправку 844, яку комітет відхилив, але щойно ми почули, що він не заперечує щодо її підтримки. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 259.

Рішення прийнято.

Поправку враховано.

Ставлю на голосування поправку 2205 для її врахування. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 268.

Рішення прийнято.

Поправку враховано.

Переходимо до голосування за прийняття законопроекту.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» ([№ 2194](#)) з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 201.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про направлення в комітет на повторне друге читання проекту Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» (№ 2194).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 260.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення зміни до пункту 1 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про концесію» ([№ 3961](#)).

Скажіть, будь ласка, хтось наполягає на поправках? Ні. Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення зміни до пункту 1 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про концесію» (№ 3961) з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо забезпечення додержання державних гарантій місцевого самоврядування та захисту його економічних основ» ([№ 3118](#)).

Є ті, хто наполягає на поправках? Немає. Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо забезпечення додержання державних гарантій місцевого самоврядування та захисту його економічних основ» (№ 3118) з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 305.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі» щодо ефективної реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту» ([№ 3075](#)).

Є ті, хто наполягає на поправках? Немає.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі» щодо ефективної реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту» (№ 3075) з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 291.

Рішення прийнято.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення виконання рішення Конституційного Суду України стосовно оскарження ухвали суду про продовження строку тримання під вартою» ([№ 2315](#)).

Є ті, хто наполягає на поправках? Можемо голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення виконання рішення Конституційного Суду України стосовно оскарження ухвали суду про продовження строку тримання під вартою» (№ 2315) з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 318.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

«Слуга народу» – 214, «Опозиційна платформа – За життя» – 20, «Європейська солідарність» – 22, «Батьківщина» – 11, «Партія «За майбутнє» – 13, «Голос» – 16, «Довіра» – 11, позафракційні – 11.

Шановні колеги, оголошую перерву до 12.30.

Прошу голів фракцій та груп зібратися в кабінеті Голови Верховної Ради України на нараду.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу запросити народних депутатів до залу.

Шановні колеги, продовжуємо нашу роботу.

Шановні колеги, відповідно до статті 60¹ Регламенту Верховної Ради України повідомляю про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «Права людини та здоров'я нації», головою якого обрано Булах Ладу Валентинівну. Вітаю вас!

Ладо Валентинівно, поки збираються народні депутати, прошу вас підійти до президії.

Шановні колеги, вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України, Закону України «Про статус народного депутата України», Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо підстав відсутності народних депутатів України на пленарних засіданнях Верховної Ради України та засіданнях комітетів Верховної Ради України» ([№ 3642](#)).

Я так розумію, ніхто не наполягає на поправках? (*Шум у залі*). Князевича немає (*Шум у залі*). На поправках можуть наполягати лише автори поправок. Шановні колеги, ви ж добре знаєте Регламент. На жаль, Руслана Петровича немає. Бажаємо йому здоров'я і якомога швидше повернутися до роботи.

Прощу народних депутатів зайняти свої робочі місця і приготуватися до голосування. Готові голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України, Закону України «Про статус народного депутата України», Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо підстав відсутності народних депутатів України на пленарних засіданнях Верховної Ради України та на засіданнях комітетів Верховної Ради України» ([№ 3642](#)) з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Прощу підтримати та проголосувати.

«За» – 248.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» щодо визначення територіальної підсудності судових справ, підсудних розташованим на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя судам, та підслідності кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово окупованій території» ([№ 0941](#)).

Доповідає член Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнародних відносин Горбенко Руслан Олександрович. Будь ласка.

ГОРБЕНКО Р.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зачекайте.

Скажіть, хто наполягає на поправках? Ніхто. Можемо голосувати? Добре.

Дякую, Руслане Олександровичу. У вас був гарний виступ. Що значить емко доповісти щодо всіх поправок.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» щодо визначення територіальної підсудності судових справ, підсудних розташованим на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя судам, та підслідності кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово окупованій території» ([№ 0941](#)) з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 275.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Ще раз усім дякую.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту населення в період карантину, пов'язаного із запобіганням виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19)» ([№ 3486](#)).

На трибуну запрошується голова Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякова Галина Миколаївна.

Немає необхідності доповідати? Можемо голосувати?

Галино Миколаївно, дякую вам за доповідь.

Отже, ставлю на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту населення в період карантину, пов'язаного із запобіганням виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19)» ([№ 3486](#)).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Закон прийнятий у цілому.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про віртуальні активи» ([№ 3637](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу проголосувати за цю пропозицію.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат України Жмеренецький Олексій Сергійович.

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (одномандатний виборчий округ № 190, Хмельницька область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги, шановна президіє! Радію, що нарешті настав час, коли в парламенті розглядається таке інноваційне питання. Країни, які мають законодавство, що регулює відносини у сфері віртуальних активів, можна перелічити на пальцях однієї руки. Наразі експерти оцінюють обсяг транзакцій в Україні з віртуальними активами – близько 150-200 мільйонів доларів у день, а капіталізація віртуальних активів становить понад 2 мільярди доларів. Але, на жаль, весь цей час вся ця галузь знаходиться абсолютно в тіні. Підприємці, які займаються бізнесом у цій сфері, не можуть реєструватися, захищати свої права в суді, укладати контракти. Стартапи, які в цій сфері створюються в Україні, починають тікати з України або реєструють свої компанії в іноземних юрисдикціях. Немає механізму сплати податків з отриманих доходів, іноземні компанії не можуть зайти в Україну і співпрацювати з банками, будь-якими іншими установами. Тому вони або працюють у тіні, або взагалі не заходять в Україну.

Даний проект закону є першим за всі скликання парламенту, в якому розроблений комплексний підхід до віртуальних активів, не розглядаючи їх виключно, як криптоактиви або криптовалюта і таке інше, що намагалися зробити народні депутати минулих скликань.

Законопроект є базовим, він визначає всі базові поняття, пов'язані з віртуальними активами: перелік постачальників послуг у сфері віртуальних активів, всі визначення і дефініції. Також він доповнює раніше прийнятий нами законопроект про запобігання відмиванню брудних коштів, який імплементує в українське законодавство норми FATF щодо запобігання якраз відмиванню брудних коштів. Ці норми наразі не працюють, тому що немає базового закону, і Україна ризикує потрапити в список «сірих» країн і відповідно мати певні проблеми з фінансовими взаємовідносинами.

Пропонується прийняти в першому читанні. Якщо будуть зауваження або пропозиції, обов'язково всі врахуємо до другого читання. Хочу зазначити, що на засіданні комітету під час обговорення даного законопроекту жоден орган центральної влади не висловив...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується заступник голови Комітету з питань цифрової трансформації Чернев Єгор Володимирович.

ЧЕРНЄВ Є.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Насправді, в Україні за останні роки розвинувся ринок віртуальних активів, сотні тисяч українців використовують віртуальні активи у своєму повсякденному житті, і ми не можемо зволікати цим. Але, на жаль, вони зараз працюють поза межами правового поля держави. Тому для того, щоб створити це правове поле, щоб власники цих віртуальних активів платили податки, ми виконували вимоги FATF, про що сказав автор законопроекту, пропонується прийняти цей проект закону. Це перше читання. Звісно, до другого читання будуть обговорення, ми чекаємо на ваші пропозиції до цього законопроекту.

Зараз підкомітет і комітет просять підтримати даний законопроект та проголосувати за його прийняття в першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу записатися на виступи від фракцій та груп: два – за, два – проти.
Шинкаренко.

ШИНКАРЕНКО І.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Законопроект є надзвичайно актуальним на сьогодні, адже українці займають перші місця у світі з обороту криптоактивів. Норми даного законопроекту дають можливість легалізувати цю галузь в Україні. Прийняття цього проекту закону дасть надзвичайно велике зростання нашої економіці. Легалізація криптоактивів та електронних активів дасть можливість отримувати додаткові надходження до бюджету, врегульовувати всі питання, які виникають у користувачів цих активів у випадку, якщо є заяви до органів СБУ або інших органів внаслідок неправомірного заволодіння чиймись активами, що наразі знаходиться в незрозумілому полі, і ми не можемо захистити гроші інвесторів, які вкладають величезні суми в цю індустрію. Знаємо, що українські ІТ-компанії розробляють величезну кількість проектів, пов'язаних з цим.

Підсумовуючи вищесказане, хочу сказати, що прийняття даного законопроекту дасть зелене світло для інвестицій в Україну в цьому напрямі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Величкович Микола Романович.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ар'єву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ар'єв Володимир Ігорович.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Коли цей законопроект прочитали деякі фахівці з питань інвестицій, вони за голову взялися. Тому що все, що підготовлено, підготовлено дуже швидко, без урахування особливо тих речей, які можуть запобігати відмиванню коштів, без урахування повного і всеохоплюючого захисту інвесторів, без серйозного контролю за емітентами. Тобто створюється така собі чорна діра, якщо приймати законопроект у такому вигляді.

Шановні колеги, я можу вам гарантувати, що після прийняття цього законопроекту в країні почнуться набагато більші проблеми, ніж є зараз. Міжнародний валютний фонд після прийняття цього проекту закону в такому вигляді не те, що не дасть, а вимагатиме швидко погасити перед ним усі заборгованості. Повірте мені, зауважень до цього документа стільки, що доопрацьовувати до другого читання просто немає сенсу.

Я пропоную не ризикувати і не гратися Україною, не створювати можливостей для фінансових чорних дір, у тому числі й для шахрайства, які залишаються в цій редакції, яку поправити буде дуже важко, а відправити цей законопроект на повторне перше читання, зібрати фахівців з інвестиційного банкінгу, тих, хто розуміє, що таке віртуальні активи, і підготувати серйозний проект закону, а не похапцем вносити сюди речі, які можуть потім суттєво вплинути не лише на імідж України, а й на її фінансовий стан.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Ми абсолютно підтримуємо легалізацію віртуальних активів. Але норми даного законопроекту роблять ще більше колізій у праві, оскільки ніхто чітко не визначить, що ж таке віртуальні активи, а в цьому законопроекті це визначення настільки розпливчате, що туди можна буде запхати, що завгодно, і в нас ще більше усе може перейти в тінь.

Більше того, немає чіткого врегулювання стосовно ідентифікації власників цих віртуальних активів. Ви кажете, що будемо збирати податки і нарешті залучимо якісь інвестиції. Але як ви взагалі будете ідентифікувати цих власників? Як ви з них збиратимете податки? Це в законопроекті ніяк не врегульовано.

Окрім того, почитайте висновки ГНЕУ. Там чітко зазначено, що положення проекту не відповідають конституційному принципу верховенства права в частині дотримання в законодавстві принципу правової визначеності.

Давайте даний законопроект все-таки відправимо на повторне перше читання і доопрацюємо.

Дякую.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради
України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шуфрич Нестор Іванович. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановна пані головуюча! Шановні колеги! Ви знаєте, за «невелику» практику роботи у Верховній Раді України я звик, що ми отримуємо зауваження Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України, висновки Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України. Люди добрые, этот законопроект требует еще и психологической экспертизы.

Скажіть мені, будь ласка, у вас усе гаразд у реальному житті? Тепер ви потягнулися у віртуальне життя. Илоны Маски тут нашлись. Люди добрі, що ви робите? Я вже не кажу про вплив на ВВП, про нормальні речі, які ми мали б сьогодні обговорити. Нуль, нічого немає! Ви розберіться з реальною ситуацією в країні на сьогодні, з реальними хворими.

У Великій Британії на наступному тижні починають масове використання вакцини, розробленої компанією *Pfizer*. Це реальна дія. У Німеччині проводять вакцинацію в останній тиждень грудня або в січні. Це реальна дія. Угорщина завезла російську вакцину «Спутник V». Це реальна дія. Вы накормите сначала людей, а потом віртуальні речі пробуйте їм впхнути. Я розумію, що у смартфонах у керівництва нашої країни все гаразд. У мене таке враження, що ви не інтелектуальний локдаун готуєте, а вже настав локдаун інтелекту навіть у вашому віртуальному світі.

Ще раз прошу вас схаменутися. Поверніться до ситуації, в якій ми знаходимося саме зараз. Не ховайтеся самі і не тягніть в Україну якийсь віртуальний світ. Сьогодні ви маєте усвідомлювати свою відповідальність за людей у реальному світі, захищаючи життя та здоров'я українського народу. Думайте про людей, а не віртуальність. У смартфонах у вас все гаразд, а в житті все дуже погано, складно і небезпечно.

Дякую за увагу.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Соболев і Шахов з мотивів по 1 хвилині. Після цього перейдемо до голосування. Прошу.

СОБОЛЄВ С.В. Колеги, ситуація дуже небезпечна. Якщо ми приймемо цей законопроект, я гарантую, що Україна підпаде під особливий моніторинг FATF. Вдумайтеся, як можна ще один емісійний центр, виводячи з Нацбанку, передавати Мінфіну, який зацікавлений в емісії, бо йому треба покривати розрив фінансування. Це перше.

Друге. Ви хоча б читали, що в цьому законопроекті виведена юрисдикція України? Ви хочете, щоб Україна стала помийною ямою, де відмиватимуться всі брудні гроші? Покажіть мені визначення, що таке віртуальні активи. Де визначення, що таке біткоїн? Чи біткоїн у вас не віртуальний актив?

Цей законопроект не можна приймати. Вважаю, має бути експертиза антикорупційного комітету. Тут не все просто так. Такі законопроекти просто так не вносяться (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шахов Сергій Володимирович.

ШАХОВ С.В. Шановні колеги! Безумовно, інновації нашій країні потрібні. Скажіть, будь ласка, коли ми повернемося до реальних, а не віртуальних активів, які були пограбовані ще в 90-х роках? Підприємство «Лиссода» розвалили повністю, навіть не відбулося рекультивациі землі, і сьогодні бруд ллється в річку Сіверський Донець. Підприємство «Мехстекло» зруйновано повністю, завод гумово-технічних виробів (ГТВ), на якому працювало, мінімум, 20 тисяч людей, вивезли, люди залишилися без роботи. Завод «Зоря» сьогодні у приватних руках оборонпрому, там сьогодні виготовляють вибухівку. Коли буде доведений аудит усіх цих підприємств і повернення їх у реалії сьогоднішнього життя? Коли покарають тих негідників, які зруйнували економічний локомотив нашої держави саме в Донбасі? Вимагаємо негайного аудиту всіх підприємств, які були зруйновані і сьогодні стоять із ртуттю навіть і в Київській області, несуть загрозу нашим дітям.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу зайняти свої робочі місця і приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про віртуальні активи» в першому читанні за основу ([№ 3637](#)).

Готові проголосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 230.

Рішення прийнято.

Дякую.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про пестициди та агрохімікати» щодо ввезення пестицидів на митну територію України» ([№ 2289](#)).

Що по фракціях? (*Шум у залі*). Ми вже почали розгляд питання.

Іване Івановичу, я вам дам можливість виступити з процедури.

Пропонується розглянути дане питання за скороченою процедурою. Прошу проголосувати за цю пропозицію.

«За» – 224.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат України Кучер Микола Іванович.

КУЧЕР М.І., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 17, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Шановний Дмитре Олександровичу! Головною метою законопроекту № 2289 є врегулювання ввезення зразків інноваційних засобів захисту рослин для наукових досліджень і випробувань з метою застосування в сільському господарстві, використання залишків пестицидів, ядохімікатів, термін реєстрації яких закінчився, надання можливості застосування, зберігання і торгівлі залишків препаратів після завершення терміну їх реєстрації.

Ця проблема виникла ще в грудні 2015 року, коли дерегуляційним законом були внесені зміни до Закону України «Про пестициди і агрохімікати» щодо неможливості випробування пестицидів в Україні без попередньої їх реєстрації у країні-виробнику. До речі, ця норма не діє в жодній країні ЄС і Сполучених Штатах Америки. Вона суперечить здоровому глузду, є відверто надзвичайно лобістською. Я не пам'ятаю жодного такого лобістського закону.

Сьогодні багато препаратів країни-виробники – Швейцарія, Німеччина – не реєструють, тому що там не сіють соняшник, але препарати для соняшника виробляють, там немає таких хвороб, щоб застосовувати гербіциди. Через не-реєстрацію препаратів ми сьогодні обмежені в доступі до світових розробок у сфері захисту рослин, і це призводить до того, що в Україні застосовуються надзвичайно старі препарати.

За розрахунками експертів втрати аграріїв через недоотримання врожайності становлять близько 3 мільярдів гривень щорічно. Навколо законопроекту сьогодні багато розмов, але, я вважаю, прийнявши цей проект закону, ми досить сильно зменшимо екологічне навантаження. Зараз ми вносимо препарати по 3-4 кілограми, і не ввозимо тих, які вносяться по 20-40 грамів.

Тому я звертаюся до всіх вас з проханням підтримати та проголосувати за законопроект № 2289.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується голова Комітету з питань аграрної та земельної політики Сольський Микола Тарасович.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановні колеги! Шановний головуючий! Вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про пестициди та агрохімікати» щодо ввезення пестицидів на митну територію України» (№ 2289). Метою законопроекту є вдосконалення окремих положень даного закону. Він покликаний усунути положення, яке з'явилося в законі не так давно, якого не існує в законодавстві ні країн ЄС, ні США, ні інших розвинутих країн. Законопроект носить антикорупційний характер, оскільки вбиває декілька норм, про які попередньо розказав Микола Іванович.

Наголошую, прийняття цього законопроекту підтримується: Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Європейською Бізнес Асоціацією, Американською торговельною палатою, Німецько-Українською промислово-торгівельною палатою, Всеукраїнським аграрним форумом, Всеукраїнською аграрною радою, Аграрним союзом, Всеукраїнською асоціацією сільських та селищних рад, Українською аграрною конфедерацією, Українським клубом аграрного бізнесу, Фітосанітарною асоціацією України, громадською спілкою «Український контроль аграрного захисту». З паном міністром захисту довкілля та природних ресурсів було досягнуто згоди, що у разі прийняття в першому читанні, до другого читання будуть враховані певні зміни, а саме: виключення норми щодо рекламування протягом двох років залишків пестицидів та строк набрання чинності з 2021 року. Є зауваження від євроінтеграційного комітету, які, в разі позитивного голосування, також будуть враховані.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу записатися на виступи від фракцій та груп: два – за, два – проти.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Лабазюк, група «Партія «За майбутнє».

ЛАБАЗЮК С.П., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 188, Хмельницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Ми в цьому залі маємо працювати на те, щоб допомагати бізнесу, розвивати промисловість, виробництво, і в жодному разі не заважати. Законопроект, який ми зараз розглядаємо, спрямований саме на те, щоб та галузь, яка вже є локомотивом нашої економіки, мала підтримку.

Дійсно, було прийнято, на мою думку, недолугу норму, що обов'язковою умовою завезення в Україну для дослідів засобів захисту рослин є те, що вони

мають бути зареєстровані в країні, де вони виробляються, випробувані, успішно працюють в інших країнах. Але треба взяти до уваги, що Україна має свої кліматичні, ґрунтові особливості і відповідно ті засоби захисту рослин, які працюють успішно в інших державах, не факт, що працюватимуть у нас.

Отож сьогодні даним законопроектом ми створюємо можливість ввезення в Україну засобів захисту рослин (пестициди), які можна буде випробовувати в наших умовах та успішно використовувати, що дасть можливість збільшити дохідність агровиробників, відповідно, більше сплачувати до бюджету, більше виробляти продукції. Група «Партія «За майбутнє» підтримує даний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Галина Васильченко, фракція «Голос». Будь ласка.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Володимиру Цабалю.

ГОЛОВУЮЧА. Цабаль. Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Якщо коротко, то цей законопроект про три речі.

Перше. Законопроект позитивний для українських аграріїв, які матимуть можливість купляти добрива за дешевшою ціною, тому що їх спектр значно розшириться.

Друге. Законопроект корисний для споживача, бо собівартість продукції, яку вони куплятимуть, значно знизиться.

І третє. Цим законопроектом, як було сказано, і це головне, дійсно, виправляються ті лобістські норми, які були прийняті чотири роки тому під конкретних виробників, відповідно ринок агрохімікатів повертається в нормальні ринкові умови. Тому прошу підтримати даний законопроект.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шуфрич Нестор Іванович.

Бурміч.

ШУФРИЧ Н.І. Прошу передати слово Бурмічу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вже передав. Будь ласка.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги! Ми багато чули про те, що Україна є випробувальним полігоном. Не лише ми говорили про біологічні лабораторії на нашій території, де невідомо що виробляють, можливо, коронавірус чи щось інше. Нам ніхто не дає відповіді. Навіть посол Канади не витримав, мабуть прокинулися в нього якісь патріотичні почуття, сказав, що Україна – це полігон.

Даний законопроект розглядається саме в цьому зрізі. Хто сказав, що це пестициди? Може, це добрива, а, може, наркотики чи якась інша субстанція. Ці хімічні речовини ніде не зареєстровані, ввозяться сюди і не зрозуміло, що це таке взагалі. Навіщо ми даємо свою землю, ресурси, екологію, щоб щось випробувати? Нехай випробовують у себе, зареєструють, а потім, якщо підходить для землі України, завозять, як це є на сьогодні. Думаю, під виглядом пестицидів може завозитися все, навіть наркотики. Скажуть, вибачте, це незареєстрований пестицид і таке інше. Це все дає можливості. Це перше.

Друге. Законопроектом дозволяється торгувати пестицидами протягом двох років після завершення терміну їх реєстрації. Нехай використовують у себе. Це хімія, невідомо у що вона перетворилася. Я вважаю, що це також є небезпека для нашої екології.

Навіщо це все робиться. Я так подумав, що мабуть у когось прокинулася совість, і фактично продавши землю, хочуть її отравити, типу «так не доставайся же ты никому». Не можна перетворювати свою землю на випробувальний полігон. Ми проти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Зінкевич Яна Вадимівна.

ЗІНКЕВИЧ Я.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Іванні Климпуш-Цинцадзе.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іванна Орестівна Климпуш-Цинцадзе.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).

Дякую. Шановні колеги! Дійсно, цей законопроект є дуже потрібним для аграріїв. Ми розуміємо, наскільки важливо підтримати їх у тому, щоб вони отримували додаткову можливість уникнути втрат від шкідників, мати додаткову інвестиційну привабливість. Усе це, безумовно, є важливим для нашої держави. Але, попри всі позитивні речі, озвучені нашими колегами, цей законопроект містить, на жаль, норму, яка дозволяє використовувати пестициди і агрохімікати після завершення строку їх реєстрації. Ми дуже сподіваємося, що її буде прибрано до другого читання, про що казали і автори, і представник комітету. Також, на жаль, цей законопроект містить норми, які прямо суперечать праву Європейського Союзу, Угоді про асоціацію та нашим зобов'язанням у рамках Світової організації торгівлі.

Я дякую голові комітету, що він для стенограми сказав, що комітет готовий врахувати зауваження Комітету з питань інтеграції України з Європейським Союзом. Якщо це буде зроблено, в другому читанні ми повністю підтримаємо даний законопроект. Сьогодні фракція «Європейська солідарність» готова дати цей кредит довіри та підтримати законопроект у першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу тиші. Усі бажаючі виступили?

Прошу запросити народних депутатів до залу. Переходимо до голосування.

Шановні колеги, у мене питання. Комітет пропонує прийняти цей законопроект за основу та в цілому (*Шум у залі*). Як ні, якщо тут написано «за основу та в цілому»? Немає питань. Ви ж ухвалювали рішення комітету.

Миколо Тарасовичу, погано, що ви не знаєте рішень, які ухвалили. Комітет вже не пропонує прийняти в цілому, так? Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про пестициди та агрохімікати» щодо ввезення пестицидів на митну територію України» ([№ 2289](#)) в першому читанні за основу.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято. Дякую.

Крулько Іван Іванович з процедури. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Шановний Дмитре Олександровичу! Шановні колеги! Є пропозиція зараз розглянути за скороченою процедурою попередній звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування оприлюднених у засобах масової інформації фактів можливих

корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які призвели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іване Івановичу, якщо я не помиляюся, ми домовлялися діяти так: 2 хвилини – виступ доповідача, після цього голосуємо. Ніхто не заперечує? Без обговорення. Домовилися.

Будь ласка, Іване Івановичу, вам слово.

КРУЛЬКО І.І. Шановний Голово Верховної Ради! Шановні народні депутати! Шановні українці! Вашій увазі пропонується попередній звіт тимчасової слідчої комісії, яка була створена в цьому залі, для того щоб розслідувати можливі корупційні діяння у питаннях, що стосуються діяльності Державної податкової служби та Державної митної служби.

Хотів би відзначити, що попередній звіт, зареєстрований як проект постанови Верховної Ради, підтримали і підписали представники всіх депутатських фракцій і груп, які входять до складу ТСК.

Важливо відзначити, тимчасовою слідчою комісією за період роботи встановлено, що найпоширенішою схемою ухилення від сплати ПДВ є формування фіктивного податкового кредиту, який отримав назву «скрутка». Обсяг «скруток» ПДВ становить близько 2,5 мільярда гривень щомісяця. За період діяльності Державної фіскальної служби та Державної податкової служби з січня 2019 по березень 2020 року суб'єктами господарювання сформовано та використано фіктивного ПДВ на суму, щонайменше, 28,5 мільярда гривень. Крім того, покупці товару з фіктивним ПДВ, і це треба відмітити, могли інколи і не знати про його фіктивну природу.

Відразу хочу зазначити, ми не говоримо про те, що ці дії вже є злочином, тому що це можуть зробити лише правоохоронні органи і суд. Допоки немає рішення суду, існує презумпція невинуватості. Водночас можемо відмітити встановлені територіальні органи Державної податкової служби, на обліку яких перебуває найбільша кількість таких платників: Львівська, Київська, Донецька, Запорізька, Кіровоградська, Харківська області і місто Київ. Завдяки роботі ТСК, Державної податкової служби разом зі Службою безпеки і Міністерством цифрової трансформації були виявлені та усунені випадки некоректної роботи алгоритмів СМКОР, внаслідок чого до державного бюджету не дійшло додатково 32 мільярди гривень.

Важливо відзначити, що тимчасова слідча комісія з огляду на великий обсяг завдань, поставлених перед нею, має продовжити свою роботу на наступні шість місяців. І я просив би...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую (*Шум у залі*). Ні, додатково час не додається. Іване Івановичу, ви ж це знаєте.

Шановні колеги, йдеться про продовження роботи ТСК. Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про попередній звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування оприлюднених у засобах масової інформації фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які призвели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України» ([№ 4263](#)).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 306.

Рішення прийнято.

Дякую.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до прикінцевих положень Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» з метою стабілізації ринку» ([№ 3672](#)).

Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

До слова запрошується голова Комітету з питань аграрної та земельної політики Сольський Микола Тарасович.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановний Дмитре Олександровичу! Шановні народні депутати України! Вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до прикінцевих положень Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» з метою стабілізації ринку кормів» ([№ 3672](#)). Донедавна відповідно до Закону України «Про ветеринарну медицину» в Україні діяла система реєстрації готових кормів, хоча такий підхід не відповідав законодавству ЄС. У січні 2020 року набрав чинності Закон України «Про безпечність та гігієну кормів», і реєстрацію готових кормів було скасовано, натомість цим законом запроваджено реєстрацію кормових добавок, що відповідає європейському законодавству. Зокрема відповідно до вимог статті 17 зазначеного закону виробництво та обіг кормів, виготовлених із застосуванням кормових добавок, а також обіг самих добавок дозволяється виключно за умови реєстрації таких кормових добавок. Законом передбачалося два роки перехідного періоду, а також затвердження 19 підзаконних актів. На сьогодні прийнято лише частину. Відсутність підзаконних актів не дозволяє реєструвати жодну кормову добавку. З цього року заблоковано поставку в Україну всіх кормових добавок – консервантів, вітамінів і таке інше. Тобто на даний час процедура реєстрації кормових добавок ще не функціонує. Така ситуація вже призводить до скорочення пропозицій на ринку.

Прийняття цього проекту закону дозволить розблокувати ринок готових кормів, запровадити в Україні абсолютно нову систему реєстрації добавок відповідно до європейської моделі, здійснити наповнення українського реєстру кормових добавок, надати час для прийняття необхідних додаткових підзаконних актів. Дія норм закону припиняється з 2024 року. Це тимчасовий режим. Комітет просить прийняти законопроект за основу та в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Миколо Тарасовичу.

Прошу записатися на виступи від фракцій і груп: два – за, два – проти.
Люшняк Микола Володимирович.

ЛЮШНЯК М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 166, Тернопільська область, самовисуванець). Прошу передати слово Миколі Кучеру.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучер Микола Іванович.

КУЧЕР М.І. Шановні колеги! Я всіх закликаю підтримати законопроект № 3672, тому що ним врегульовуються всі питання стосовно завезення в Україну тих препаратів, з яких роблять комбікорми. Якщо ми цього не зробимо, Кабінет Міністрів вирішуватиме це питання, мінімум, кілька років, бо їх 2 тисячі найменувань.

Тому прошу всіх підтримати цей законопроект, норми якого вирішують питання щодо завезення добавок. Він дасть можливість нашим імпортерам ввезити і реєструвати готові комбікорми. Такий підхід відповідатиме європейському законодавству.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович Володимир Михайлович.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герасимов Артур Володимирович.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Шановні українці! Ви знаєте, якщо не прийняти цього законопроекту, то на додачу до кризи в економіці, кризи в протидії епідемії коронавірусу, кризи в міжнародній сфері, яку спровокувала «зелена» влада Зеленського, зараз створиться реальна криза в тваринництві, щоб майже всі, хто займається тваринництвом, стали збитковими, а продукти здорожчали. Тому «Європейська солідарність»,

як завжди, іде назустріч бізнесу, назустріч нашим аграріям – проголосує за цей законопроект, і просить всіх це зробити.

Проте законопроект не є досконалим, його норми не розв'язують проблеми, а лише відтермінують. Саме тому ми просимо проголосувати за прийняття цього проекту закону в першому читанні, а під час доопрацювання до другого читання обов'язково виправити всі його прогалини, щоб не відбулося, звертаю на це вашу увагу, дискримінації вітчизняного виробника. Ми дуже багато можемо говорити про галузі, але ключовим під час прийняття того чи іншого законопроекту є те, щоб не робити для одних галузей чи промисловості, чи сільського господарства плюси, а для інших – мінуси. Саме тому пропонуємо прийняти в першому читанні, до другого читання виправити всі прогалини, щоб не було дискримінації національного виробника.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поляков Антон Едуардович.

ПОЛЯКОВ А.Е. Прошу передати слово Сергію Лабазюку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Увімкніть мікрофон Лабазюка.

ЛАБАЗЮК С.П. Хмельниччина, виборчий округ № 188. Шановні колеги! Дуже добре, що ми намагаємося привести українське законодавство до норм європейського законодавства, але дуже часто ми цим шкодимо. Свого часу, приймаючи проект Закону «Про безпечність та гігієну кормів», ми взяли на себе зобов'язання прийняти ще 19 підзаконних актів. Станом на сьогодні, із них 16 – розглянуті та прийняті, 3 – ще не розглянуті. Ми автоматично заблокували можливість ввезення вітамінів, добавок для виробництва кормів.

Хочу нагадати, що вже три роки поспіль в Україні вирує вірус африканської чуми, чим знову-таки спричинені великі втрати для виробників у тваринницькій галузі. Сьогодні такими діями ми фактично монополізували ввезення кормових добавок в Україну, і окремі компанії, монополізуючи, піднімають ціну на корми в Україні, що в свою чергу призведе до здорожчання кінцевого продукту – м'яса, молока.

Даним законопроектом пропонується розблокувати процедуру реєстрації і надати можливість ввезення кормових добавок в Україну, щоб ми могли отримати за ринковою ціною корми з відповідною якістю, тому що велика кількість кормових добавок виробляється в інших країнах, а вони нам надзвичайно необхідні. Звичайно, законопроект, як сказали колеги, потребує доопрацювання. У комітеті ми зможемо його доопрацювати в короткі терміни і прийняти. Прошу підтримати. Група «Партія «За майбутнє» підтримує даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболев Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В. Прошу передати слово Івченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івченко Вадим Євгенович. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Колеги, цей законопроект потрібен, бо уряд протягом двох перехідних років так і не спромігся зробити реєстр кормових добавок. Одинадцять мільйонів домашніх тварин, обіг коштів у цьому секторі 6 мільярдів 260 мільйонів. Сьогодні нам треба прийняти цей законопроект за основу, а потім доопрацювати його.

Насамкінець хочу сказати, що це питання не лише реєстру кормових добавок, а й нашої конкурентоспроможності, виживання тварин, у тому числі домашніх, завдяки вітамінам, кормовим добавкам. При цьому це й питання відповідальності тих людей, які за два роки після прийняття Закону «Про безпечність та гігієну кормів» не змогли зробити відповідний реєстр. Голосуємо «за» і доопрацьовуємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усі бажаючі виступили? Шахов з мотивів. Будь ласка, 1 хвилина. Після цього переходимо до голосування.

ШАХОВ С.В. Депутатська група «Довіра». Шановні колеги! Безумовно, наша група підтримуватиме цей законопроект. Але хотілося б зазначити, я пам'ятаю часи, коли розбудовувалися птахофабрики, ферми, розвивалося тваринництво (птахівництво, кролівництво і таке інше), корми вироблялися саме в нашій державі. Сьогодні чомусь ми повинні закуповувати не лише корми для тварин, а й для людей везти з Ізраїлю картоплю або полуницю, з Бразилії – м'ясо і таке інше. Треба у нас займатися цим питанням, доручити Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства максимально включитися в цей процес і зробити фундаментальну зміну в нашій державі. Це наша економіка. Якщо кажуть, що Україна на сьогодні є аграрною державою, і ми працюємо саме в аграрній державі, тоді давайте показувати всьому світу українські стандарти, як це є в Європі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз – Качура Олександр Анатолійович, потім – Цабаль з мотивів, і після цього голосуємо.

КАЧУРА О.А. Фракція «Слуга народу». Шановні колеги, по-перше, до цього законопроекту є багато питань, які до другого читання треба доопрацювати, а по-друге, я хотів би звернутися до всіх голів фракцій і груп. Скажіть, будь ласка, під час пандемії коронавірусу, коли в деяких регіонах стовідсоткова завантаженість ліжко-місць, питання кормів для тварин є найголовнішим питанням, яке повинен розглядати парламент на пленарному засіданні? Ви що, смієтеся над українським народом? Я люблю тварин, але давайте зараз розглядати

питання, які стосуються пандемії коронавірусу, підтримки підприємництва, соціального забезпечення. Це те, для чого працює парламент. Думаю, питання кормів, ми можемо відкласти, допоки не виправиться епідеміологічна ситуація.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цабаль Володимир Володимирович.

ЦАБАЛЬ В.В. Коментуючи попередній виступ, хочу сказати, що цей законопроект саме і підтримує підприємництво. Фракція «Голос» його підтримує, він потрібен і аграріям, і звичайним споживачам. Але я хочу сказати про інше. Чому взагалі ми розглядаємо цей законопроект? Тому що уряд не виконує закони, прийняті нами два роки тому. І в мене є запитання: коли ми нарешті приймемо закони про парламентський контроль? Наскільки я знаю, вже є зареєстровані законопроекти, норми яких дадуть можливість робити цей контроль, щоб у майбутньому ми не переголосували всі закони, не продовжували строки їх дії.

Тому я закликаю колег думати в цьому парламенті не лише про прийняття законів, а й про те, як ми контролюємо уряд, інші органи влади, які мають ці закони виконувати. Прошу підтримати даний законопроект.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усі бажаючі виступили, переходимо до голосування (*Шум у залі*). «Слуга народу» вже виступала.

Шановні колеги, комітет пропонує прийняти законопроект № 3672 за основу та в цілому. Немає заперечень? Можемо голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до прикінцевих положень Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» з метою стабілізації ринку» ([№ 3672](#)) за основу. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Закону «Про внесення змін до прикінцевих положень Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» з метою стабілізації ринку» (№ 3672) з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 268.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Дякую, шановні колеги.

Шановні колеги! Кілька голів комітетів і паралельно представники депутатських фракцій і груп підходили з проханням розглянути проекти постанов щодо молодих вчених, тощо. У нас зібралася їх велика кількість. Також є ратифікація. Давайте проголосуємо їх без обговорення. Голосуємо? Тоді я швидко. Будь ласка, не розходьтеся.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів» ([№ 4359](#)).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 304.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про встановлення щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів» ([№ 4379](#)).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 310.

Рішення прийнято.

Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про внесення змін до деяких постанов Верховної Ради України щодо відзначення молодих учених» ([№ 4424](#)). Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 310.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2019 рік» ([№ 4425](#)). Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 309.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про присудження у 2020 році Премії Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування» ([№ 4138](#)).
Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 312.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про присудження у 2020 році Премії Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування». Вибачте, ми щойно це проголосували.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про Премію Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування» ([№ 4159](#)). Назви схожі, але інший проект постанови.
Прошу голосувати.

«За» – 312.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, зараз ставитиму на голосування інші проекти постанов. Можемо голосувати?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо налагодження залізничного сполучення північних районів Луганської області із загальною мережею української залізниці» ([№ 4145](#)).

Усі почули? Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 302.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, є ще проект постанови про утворення тимчасової слідчої комісії. Думаю, після ратифікації ми розглянемо це питання за скороченою процедурою. Я правильно розумію? Добре.

Зараз голосуємо питання ратифікації.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Закону «Про ратифікацію Гарантійної угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком (Проект «Програма підвищення надійності підстанцій»)» ([№ 0051](#)). Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 303.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Закону «Про приєднання до Угоди про розвиток мультимодальних перевезень ТРАСЕКА» ([№ 0052](#)). Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 305.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про фінансове співробітництво (асигнування 2016 року) щодо проекту «Житлові приміщення для внутрішньо переміщених осіб» ([№ 0070](#)). Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 311.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Закону «Про приєднання до Протоколу про сталий розвиток сільського господарства та сільської місцевості до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат» ([№ 0071](#)). Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 312.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Закону «Про ратифікацію поправки до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат щодо нової статті 12bis «Зміна клімату» ([№ 0072](#)). Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 313.

Рішення прийнято.

Герасимов з процедури.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Я звертаюся насамперед до монобільшості і профільного комітету з міжнародних питань. Є дуже багато ратифікацій, які стосуються працевлаштування сімей наших дипломатів, але, як ви бачите, їх немає в порядку денному. Тому в мене велике прохання, я знаю, що багато із них вже готові до голосування в залі, готові для розгляду в комітеті. Давайте наступного пленарного тижня, саме до річниці нашої дипломатичної служби, ці ратифікації приймемо. Це дуже важливо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, це ж не виступ на засіданні Погджувальної ради, це не з процедури. Наступного разу я буду вимушений вимикати мікрофон. Артуре Володимировичу, це не питання сьгоднішнього порядку денного.

Шановні колеги, вашій увазі пропонується проект Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування причин виникнення у 2020 році масштабних пожеж у Луганській області та дій/бездіяльності Луганського обласного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій і Луганської обласної державної адміністрації – Луганської обласної військово-цивільної адміністрації щодо вчасного реагування на виникнення та недопущення виникнення подій надзвичайного характеру» ([№ 4262](#)).

Є пропозиція заслухати виступ Горбенка як автора, потім – позиція комітету, і далі без обговорення... (*Шум у залі*). З обговоренням? На обговоренні наполягає лише «Європейська солідарність»? І «Голос»?

Тоді прошу проголосувати за розгляд цього питання за скороченою процедурою.

«За» – 275.

Рішення прийнято.

До слова запрошується Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановні народні депутати! Усі знають, яка біда спіткала Луганщину в цьому році. Тричі вогняна стихія не лише знищила величезні площі лісів, будинки та інше майно громадян, а й призвела до людських жертв. Внаслідок пожежі в липні 2020 року вигоріло 5 тисяч гектарів лісу, постраждала 71 особа, загинуло 10 осіб, згоріло 125 будинків. За час гасіння пожежі було виявлено відсутність дизпалива для виїзду пожежників, несправну техніку, відсутність координування та карт місцевих водойм.

Після цієї події надходили звернення від громадян, громадських організацій, в яких зазначалося, що причиною таких наслідків була неефективність управлінських рішень та організації процесу локалізації та протидії пожеж посадовими особами Головного управління ДСНС у Луганській області. Були направлені запити, відкриті кримінальні справи, але порушень не знайшли.

Повторні лісні пожежі виникли 30 вересня. 17 вогнищ знищили 20 тисяч гектарів лісу, понад тисячу будинків були знищені, загинуло – 11 осіб, постраждало – 169. Таке враження, як після бомбардування під час Другої світової війни. На зустрічі з постраждалими люди кричали, скаржилися, що після пожеж, влітку, жодних заходів щодо уникнення повторних масштабних лісових пожеж керівництвом ДСНС не було вжито. Пожежні машини своєчасно не приїжджали або приїжджали без води, евакуація не здійснювалася, люди вночі без документів, грошей та особистих речей бігли, хто куди. Розміщення постраждалих було

організовано в нелюдських умовах. Новим керівництвом прокуратури та ДБР вже виявлені факти розкрадання дизпалива в пожежних частинах Луганської області. Розслідується вирубка лісів, яка могла бути головним приводом виникнення підпалів та пожеж. Але керівництво правоохоронних органів Луганщини та ДСНС саботують слідство, тому що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Час вичерпаний. Чи треба комітет заслуховувати? Давайте тоді виступи від фракцій та груп. Рішення комітету всім роздано, правильно?

Прошу записатися на виступити: два – за, два – проти.

Сергій Віталійович, ви не будете наполягати? Дякую вам.

Бобровська Соломія Анатоліївна.

Шановні колеги, продовжую засідання на 15 хвилин.

БОБРОВСЬКА С.А. Шановні колеги! Ви знаєте, я хотіла би бачити всіх моїх колег на Луганщині, коли ця біда трапилася, в ніч, коли був зроблений підпал понад ста населених пунктів. На жаль, попри те, що багато хто із вас, народних депутатів, не був на Сході до моменту організованого виїзду туди, то це мало кого зачепило. Мені дуже прикро, що в момент такої трагедії Президент поїхав на Рівненщину, щоб взяти під свій особистий контроль чистку мало кому відомого в Україні, крім рівнян, озера, а Луганщина лишалася без нагляду. Більше того, лише на третій день приїхав Прем'єр-міністр, і тоді почалася злагоджена велика комунікація. Дякую голові Луганської обласної військово-цивільної адміністрації за швидку та оперативну роботу.

Але в мене залишається дуже багато питань до Служби безпеки, контррозвідки, зокрема скільки заходів було проведено за останній рік або шість років щодо протидії диверсії подібного роду? Тому що луганчани не пам'ятають за останні 70 років чи навіть більше пожеж подібного масштабу. Наголошу, ці пожежі захопили фактично всю лінію розмежування, всі райони, які мають відношення до прифронтової лінії. Відповідно, це не просто кліматична загроза, яка виникла, а спровокована робота. Ми так, на жаль, і не отримали від Служби безпеки відповіді про те, що було зроблено, чому не було превентивних заходів, чому Луганщина, зокрема Сєверодонецьк міг взагалі бути в повітрі в першу ніч, коли навіть українські ЗМІ не зреагували на масовість пожеж на Луганщині.

Фракція «Голос» підтримуватиме створення ТСК і слідкуватиме за розслідуванням і відповідями Служби безпеки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Владіслав Поляк.

Шахов Сергій Володимирович.

ШАХОВ С.В. Луганщина, депутатська група «Довіра». Сьогодні це питання не лише моєї території, де я народився, а й кожного з нас. Сім років іде

війна, сім років люди знаходяться практично під обстрілами. Діти на передовій ховаються під стіл від вибуху кульки на день народження.

Я дякую колегам Руслану Горбенку, Максиму Ткаченку за підготовку проекту постанови про тимчасову слідчу комісію з питань розслідування виникнення масштабних пожеж у Луганській області. Шостого червня з цієї трибуни я казав, що якщо ми не втрутимось в ситуацію, буде ще гірше, ніж зараз. Шалена вирубка лісів, контрабанда, пограбування Луганської області. Я вже казав про розкрадання голосів, бюджетних коштів, вивезення ресурсу, видобутого з копалок. І за всіма цими злочинами стоїть губернатор Луганської області Гайдай, якого давно треба було відсторонити, і робити розслідування по всім його злочинам. Чому там тести сьогодні коштують в 3 рази дорожче, і їх немає в лікарнях? Чому ніхто не звертає уваги на розкрадання державного бюджету?

Сьогодні я звертаюся до вас, колеги, до кожної фракції з проханням підтримати цей проект постанови і ретельно розслідувати всі злочини, вчинені негідником, який вже є дев'ятим головою Луганської обласної адміністрації – керівником обласної військово-цивільної адміністрації. Багатостраждальна Луганська область повинна знати, що все-таки про неї дбають, наші народні депутати пильно дивляться за тим, що відбувається на Донбасі.

Дякую. Сергій Шахов, Луганщина, депутатська група «Довіра».

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради
України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Михайло Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. «Батьківщина». Прошу передати слово колезі по фракції, представнику Рівненського краю, Євтушку.

ГОЛОВУЮЧА. Увімкніть мікрофон представника Рівненського краю пана Сергія Євтушка.

ЄВТУШОК С.М. Дякую, пані Олено, дякую, Михайле Михайловичу, за гарне представлення.

Рівненщина, «Батьківщина». Я як і вся фракція «Батьківщина» повністю підтримую проект даної постанови, авторами якого пропонується створити ТСК, щоб розслідувати причини виникнення пожеж і дати відповідь на питання: хто винний за пожежі в Луганській області. Але хочу звернутися до авторів та до всіх народних депутатів, які чітко розуміють, що ми не можемо створювати ТСК по кожній техногенній катастрофі, з пропозицією внести зміни до проекту постанови, з тим щоб ця ТСК розслідувала і причини загоряння чорнобильських лісів, відповіді щодо яких українці також не знають, і в який спосіб наші рятувальники ліквідували техногенні наслідки та наслідки підтоплення на Закарпатті. Тому що, створюючи ТСК по кожній техногенній катастрофі чи інших

природних викликах, може настати той момент, коли не зможемо створити чергову ТСК, бо за Регламентом народний депутат України може бути членом однієї комісії.

Тому я пропоную створити ТСК, яка розслідуватиме пожежі і в Луганській області, і в Чорнобилі, а Михайло Цимбалюк зараз підказує про житомирські випадки, де були проблеми, і підтоплення на Закарпатті, щоб дати відповіді українцям, чому пожежі виникли, в який спосіб і як оперативно спрацювала влада на місцях.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ірина Геращенко, «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, дайте можливість говорити і бачити зал.

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, прошу зайняти свої робочі місця.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Можна тут без інтелектуального локдауну. Дуже дякую. Шановні колеги! Серед тих причин, які призвели до аномальних пожеж на Луганщині, називали і диверсії, і трасуючі снаряди, якими диверсанти могли знищувати Луганщину, і дуже дивно, що у звітах влади, у заявах ця версія не звучала. Натомість переможні реляції щодо закупки нових пожежних машин звучали, про що всі забули. Тому ми хотіли б у рамках «години запитань до Уряду» почути від пана Шмигалья, де ж додаткові пожежні машини на Луганщині.

Також я хочу вас поінформувати про те, що «Європейська солідарність» провела чудову акцію щодо відновлення лісів Луганщини. Наші львівські колеги передали понад 10 тисяч саджанців, які були висаджені на Луганщині. До цієї акції приєдналися Тернопільська та Одеська області. І ми ще раз публічно оголошуємо інтелектуальний челендж. Давайте разом з усіма фракціями, партіями допоможемо лісам Луганщини, які були знищені під час цих аномальних пожеж, висадимо там якомога більше саджанців.

Ми хотіли би від нашої Служби безпеки України почути, чи були серед причин пожеж диверсії з боку незаконних збройних формувань Російської Федерації.

Щодо ТСК. Проект постанови щодо її створення ми підтримуємо. Але ще раз публічно звертаємося до пана Разумкова з вимогою так само внести до порядку денного сесії проект постанови про створення ТСК стосовно «вагнерівців» та зради у найвищих кабінетах країни, яку ви, пане Разумков, кілька місяців блокуєте.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Нестор Шуфрич, «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка, 1 хвилина.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Слушне питання – розслідування причин виникнення масштабних лісових пожеж на Луганщині. Але в мене є прохання не признавати винуватих, не розпочавши розслідування. Я маю певний досвід і можу вам сказати: при чому тут «рука» Москви? А на Житомирщині що, коли згоріло декілька сіл, а в Чорнобилі, коли протягом місяця не могли вгамувати пожежу? Потім виявляється, що чомусь так збіглося, що пожежа виникла на місцях незаконних вирубок лісів. Тому давайте розбиратися. Взагалі питання лісових пожеж в Україні має бути розслідуване нами. Хочу всім сказати, що не Державна служба з питань надзвичайних ситуацій відповідає за ліквідацію пожеж у лісах, а Державне агентство лісових ресурсів України. Тобто ті, хто вирубує, потім і контролюють – горить чи не горить. Давайте розберемося в чому полягають реальні причини виникнення пожеж, а не шукати винуватих.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Качура Олександр Анатолійович. Після цього переходимо до голосування.

КАЧУРА О.А. Фракція «Слуга народу». Дійсно, на Луганщині сталася катастрофа. Це людське горе – 600 згорілих житлових будинків, а це мільярди збитків для держави, це людські життя – 11 загиблих українських громадян, що не можна виміряти жодними грошима. Тому, я впевнений, ми повинні розібратися, здійснити парламентський контроль. Тут різні позиції звучали, але істину всі парламентські фракції та групи зможуть встановити на базі тимчасової слідчої комісії.

Тому давайте голосувати. Давайте розберемося, що сталося, і дамо відповідь усім громадянам України – нашим виборцям.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до голосування. Комітет запропонував Верховній Раді визначитися щодо проекту постанови шляхом голосування. Я поставлю так, як завжди: спочатку про прийняття в цілому, а далі будемо дивитися на рішення Верховної Ради України.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування причин виникнення у 2020 році масштабних пожеж у Луганській області та дій/бездіяльності Луганського обласного управління

Державної служби України з надзвичайних ситуацій і Луганської обласної державної адміністрації – Луганської обласної військово-цивільної адміністрації щодо вчасного реагування на виникнення та недопущення виникнення подій надзвичайного характеру» ([№ 4262](#)).

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Дякую.

Шановні колеги, ми на 3 хвилини вийшли за межі, час був продовжений, але думаю, далі розглядати законопроекти немає сенсу, щоб ми їх не провалити.

Дякую всім за роботу. Пленарне засідання Верховної Ради оголошую закритим.